

Pääkaupunkiseudun nuorisotyöntekijöiden näkemyksiä  
verkkonuorisotyöstä

Helsingin yliopisto  
Käyttäytymistieteiden laitos  
Yleinen ja aikuiskasvatustiede  
Pro gradu -tutkielma  
Tiia Urkila  
Joulukuu 2014

Ohjaaja: Hanna Toiviainen

HELSINGIN YLIOPISTO - HELSINGFORS UNIVERSITET - UNIVERSITY OF HELSINKI

Tiedekunta - Fakultet - Faculty Käyttäytymistieteellinen tiedekunta		Laitos - Institution - Department Käyttäytymistieteiden laitos	
Tekijä - Författare - Author Tiia Urkila			
Työn nimi - Arbetets titel - Title Pääkaupunkiseudun nuorisotyöntekijöiden näkemyksiä verkkonuorisotyöstä			
Oppiaine - Läroämne - Subject Yleinen ja aikuiskasvatustiede			
Työn laji ja ohjaaja(t) - Arbetets art och handledare - Level and instructor Pro gradu –tutkielma / Hanna Toiviainen		Aika - Datum - Month and year Joulukuu 2014	Sivumäärä - Sidoantal - Number of pages 73+5
Tiivistelmä - Referat - Abstract  <p>Verkkonuorisotyö on suhteellisen uusi tutkimusalue nuorisotyössä. Aiemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että verkko elää jatkuvassa muutoksen maailmassa ja teknologinen kehitys etenee vauhdikkaasti. Nykypäivän nuorille verkko on ollut aina osa elämää ja nuorille verkko näyttäytyy vapaa-ajan, rentoutumisen, heitä koskettavan tiedon ja vuorovaikutuksen paikkana.</p> <p>Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää nuorisotyöntekijöiden käsityksiä verkon käytön mahdollisuuksista ja haasteista. Tutkimuskysymykset olivat: 1) Miten nuorisotyöntekijät käyttävät verkkoa työssään? 2) Millaisia verkon käytön ongelmia ja mahdollisuuksia nuorisotyöntekijät näkevät nuorisotyön kehittämisen näkökulmasta? 3) Miten nuorisotyöntekijät kuvaavat verkkovälitteistä vuorovaikutusta nuorten kanssa?</p> <p>Tutkimusaineistona oli keväällä 2013 Verken (Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus) keräämä aineisto koskien Internetin käyttöä kunnallisessa nuorisotyössä. Aineisto oli koko Suomen kattava. Tässä tutkimuksessa aineistosta valittiin pääkaupunkiseudun avoimen nuorisotyön toimijoiden avoimet kyselylomakevastaukset. Analyysimenetelmänä käytettiin teema-analyysia ja fenomenografiaa ja saatiin näin tulokseksi tutkimuskysymyksiä koskevia käsityskategorioita.</p> <p>Tulokset toivat esille kolme tapaa käyttää verkkoa nuorisotyössä ja ne ovat: suppea, kehittyvä ja laaja. Verkon käytön haasteena nuorisotyössä nähtiin olevan verkkokäytäntöjen kehittymättömyys, tekniset rajoitukset ja työyhteisön tuen puute. Vuorovaikutusta nuorten kanssa kuvattiin viidellä tavalla: kommunikointi, yhdessä tekeminen, ohjeistus, huolenpito ja tavoitettavuus. Nämä käsitystyyppit liittyvät verkkonuorisotyön sodan jälkeisen nuorisotyön keskeisiin kysymyksiin nuorisotyön tehtävistä, kuten käsitystyyppien tarkastelu historiallista taustaa vastaan osoittaa. Tulosten perusteella voidaan sanoa, että nuorisotyöntekijöiden verkon käyttötavat, -halukkuus ja -valmius ovat hyvin monimuotoisia ja kertovat nuorisotyön tekijöiden erilaisista tavoista toteuttaa työtään. Verkossa tehtävään työhön toivottiin sääntöjä ja apua nuorten kohtaamiseen verkossa. Esimiehiltä ja organisaatiolta toivottiin tukea verkon käyttöön. Lisäksi välineistössä koettiin olevan parantamisen varaa.</p>			
Avainsanat - Nyckelord - Keywords Nuorisotyö, nuorisotyöntekijät, verkkovälitteinen vuorovaikutus, nuoret ja verkon käyttö			
Säilytyspaikka - Förvaringsställe - Where deposited Helsingin yliopiston kirjasto, keskustakampuksen kirjasto, käyttäytymistieteet / Minerva			
Muita tietoja - Övriga uppgifter - Additional information			

HELSINGIN YLIOPISTO - HELSINGFORS UNIVERSITET - UNIVERSITY OF HELSINKI

Tiedekunta - Fakultet - Faculty Behavioural Sciences	Laitos - Institution - Department Institute of Behavioural Sciences
---	--

Tekijä - Författare - Author Tiia Urkila		
Työn nimi - Arbetets titel - Title Youth workers view of the online youth work		
Oppiaine - Läroämne - Subject General and Adult Education		
Työn laji ja ohjaaja(t) - Arbetets art och handledare - Level and instructor Master's Thesis / Hanna Toiviainen	Aika - Datum - Month and year December 2014	Sivumäärä - Sidoantal - Number of pages 73+5
Tiivistelmä - Referat - Abstract		
<p>Online youth work is a relatively new area of research in youth work. Previous studies have shown that internet lives in the world of constant change and technological development proceeds apace. For today's young people internet has always been there. Young people use net for the free-time recreation, information retrieval and interaction.</p> <p>The purpose of this study was to examine youth workers' perceptions of the opportunities and challenges of the use of net in their work. The research questions were: 1) How do the youth workers use the net at work? 2) What kind of problems and opportunities do the youth workers see in the use of the net for developing youth work? 3) How do the youth workers describe online interaction with young people?</p> <p>Research data on the internet usage in municipal youth work in Finland was collected by Verke (Verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus) in the spring 2013. This study analysed open questions of a larger questionnaire survey carried out by Verke. The respondents were youth workers at the capital area. The methods of analysis were the theme analysis and phenomenography.</p> <p>The results highlighted three ways to use the net in youth work: narrow, developing and wide. The analysis of the challenges in using the net revealed three kinds of problems: underdeveloped online practices, technical limitations and the lack of support in the workplace. There were five different ways to interact with young people through the net: communication, working together, guidance, care and availability. These conceptions link the net-based youth work to the post-war time key issues discussed in youth work regarding its task in the society. Based on the results it can be pointed out that the youth workers practices, willingness and readiness to use the net are diverse, which tells about different ways of using the net in youth work. Youth workers also expect to get rules and help in meeting with young people through the net. They also wanted to receive support from their supervisors and organization and to get better equipment.</p>		
Avainsanat - Nyckelord - Keywords Youth, youth workers, online interaction, the young and the use of the internet		
Säilytyspaikka - Förvaringsställe - Where deposited City Centre Campus Library/ Behavioural Sciences/ Minerva		
Muita tietoja - Övriga uppgifter - Additional information		

## Sisällysluettelo

1 JOHDANTO .....	4
2 NUORISOTYÖN KEHITYS.....	6
2.1 Nuorisotyön teemoja ja vaiheita .....	6
2.2 Nuorisotyön haasteita ja muotoja eri vuosikymmenillä.....	7
2.3 Nuorisotyön nykytilanne.....	13
2.4 Nuorisotyön keskeisiä teemoja .....	16
3 VERKKO NUORTEN TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ .....	22
3.1 Miten nuoret käyttävät verkkoa .....	22
3.2 Nuorten verkon käytön ongelmia ja mahdollisuuksia .....	24
3.3 Nuorten vuorovaikutus verkossa.....	27
3.4 Verkon uudet suunnat .....	28
4 TUTKIMUSKYSYMYKSET, -MENETELMÄT JA AINEISTO.....	30
4.1 Tutkimuskysymykset .....	30
4.2 Aineiston keruu ja aineisto.....	31
4.3 Analyysimenetelmät .....	33
4.4 Analyysin vaiheet.....	35
5 TUTKIMUSTULOKSET .....	38
5.1 Verkon käyttö työssä.....	38
5.2 Verkon käytön haasteet.....	43
5.3 Vuorovaikutus nuorten kanssa verkossa .....	49
6 YHTEENVETO JA POHDINTA .....	56
6.1 Tulokset tutkimuskysymyksittäin .....	56
6.2 Pohdinta .....	61
7 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUDEN ARVIOINTI .....	64
LÄHTEET.....	68
LIITTEET .....	74

# 1 JOHDANTO

Nuoret viettävät nykyään paljon aikaansa verkossa. Se on heille vapaa-ajan, rentoutumisen, yhteydenpidon sekä tiedonhaun paikka. Teknologinen kehitys on siirtänyt useita arkipäiväisiä toiminnan muotoja verkkovälitteiseksi ja erityisesti nuorille sosiaalisen median palvelut, pelit ja muut toiminnot luovat suuren toimintakentän. Yleisesti ajatellaan, että verkossa ja verkon kautta nuoria voidaan kohdata heidän omilla ehtoillaan. Tätä nuorten tavoittamista on pohdittu nuorisotyössä koko sotienjälkeisen ajan.

Verkkonuorisotyö on verkossa tehtävää nuorisotyötä. Verkossa voidaan käydä keskusteluja nuorten kanssa, tehdä reaaliaikaista nuorisotyötä ja siellä on olemassa erilaisia virtuaalisia nuorisotiloja. Verkkoperustaisessa nuorisotyössä keskitytään muun muassa tiedottamiseen, nuorten tieto- ja neuvontatyöhön, avoimeen nuorisotoimintaan ja verkkokeskusteluihin. (Verke.)

Verkkonuorisotyötä on tutkittu toistaiseksi varsin vähän. Samaan aikaan verkkoa kuitenkin hyödynnetään yhä enemmän nuorille suunnatuissa palveluissa. Nuorisotyöntekijät voivat käyttää tai joutuvat käyttämään verkkoa kohdatessaan nuoria. Osa työntekijöistä kokee verkon käytön ongelmallisena ja haastavana. Tässä tutkimuksessa halutaan saada selville työntekijöiden kokemuksia verkossa työskentelystä, sen haasteista, hallinnasta ja siitä, miten se vaikuttaa muuhun työhön.

Tässä Pro gradu -tutkielmassa yhteistyökumppanina toimi Verke eli verkkonuorisotyön valtakunnallinen kehittämiskeskus. Verke on yksi opetus- ja kulttuuriministeriön elokuussa 2010 nimeämistä nuorisotyön valtakunnallisista palvelu- ja kehittämiskeskuksista. Verken keskeinen tavoite on vahvistaa nuorisotyön toimijoiden verkkonuorisotyötä koskevaa osaamista sekä kehittää yhteistyössä alan toimijoiden kanssa verkkonuorisotyön menetelmiä ja palveluita. Se toteutti kyselytutkimuksen Internetin käytöstä kunnallisessa nuorisotyössä (Hyry 2013). Tässä tutkimuksessa analysoidaan tuon tutkimuksen aineistoa, joka on rajattu koskemaan pääkaupunkiseudun avoimen nuorisotyön työntekijöitä. Tutkimus käsittelee nuorisotyöntekijöiden näkemyksiä verkkonuorisotyöstä eli sitä, miten työntekijät kokevat verkon käytön mahdollisuudet työssään sekä miten he käyttävät sitä ja koetaanko se myönteisenä vai kielteisenä asiana.

Tutkimus rakentuu seuraavasti. Johdannon jälkeen, luvussa kaksi käsitellään nuorisotyön historiaa ensin vuodesta 1950 vuoteen 1990. Historian kautta luodaan katsaus nuorisotyön toimintamuotoihin, joiden avulla avataan nuorisotyön kenttää. Lisäksi luvussa kaksi luodaan katsaus nuorisotyön nykymuotoihin ja nuorisotyön keskeisiin teemoihin. Näiden avulla yhdistetään nuorisotyön historia ja nykypäivän nuorisotyö toisiinsa. Sen jälkeen luvussa kolme käsitellään verkkoa nuorten toimintaympäristönä. Pohditaan sitä, miten nuoret käyttävät verkkoa ja miten verkon käyttötavat ovat muuttuneet viime vuosina. Luvussa neljä esitellään tutkimuskysymykset, aineiston keruu sekä aineiston analyysimenetelmät. Luvussa viisi esitellään analyysin tulokset vastuksena tutkimuskysymyksiin. Luvussa kuusi kootaan johtopäätökset ja keskustellaan tutkimuksen tuloksista. Luvussa seitsemän arvioidaan tutkimuksen luotettavuutta.

## 2 NUORISOTYÖN KEHITYS

### 2.1 Nuorisotyön teemoja ja vaiheita

Verkkonuorisotyön toteutusta ja mahdollisuuksia käsittelevä aiheeni liittyy tutkimukseni sotien jälkeisen nuorisotyön historian keskeisiin teemoihin, joita ovat esimerkiksi nuorisotilakysymys, vuorovaikutus, nuorten tavoittaminen ja nuorten vaikutusmahdollisuudet. Nimesin nämä teemat tutustuessani nuorisotyön historiaan ja pohtiessani nykyaikaista teknologiaa hyödyntävän nuorisotyön kysymyksiä. Teemojen valossa tuon esille sen, minkälaisia kysymyksiä nuorisotyössä on esitetty ja minkälaisia ratkaisuja on tehty varsinkin tutkimani avoimen nuorisotyön kentällä. Historiallinen jäsenitys etenee väljästi vuosikymmenien mukaisesti, mikä riittää tarkkuudeksi tutkimustehtävääni varten.

Nuorisotyön historia on jaoteltu neljään eri vaiheeseen nuorisotyön kehityksen mukaisesti. Vaiheet ovat kristillinen perinne, kansallisidealistinen perinne, poliittiskorporatiivinen perinne ja harrastusperustainen perinne nuorisotyössä. Nämä nuorisotyön perinteet muodostuivat Suomessa nuorisojärjestöissä. (Nieminen 2012, 66.)

Nuorisotyön syntyä pidetään 1800-luvun ja 1900-luvun alkua, jolloin ensimmäiset nuoriso-organisaatiot muodostuivat Suomessa. Toiminta oli lähinnä vapaaehtoistoimintaa ja se rakentui nuorisojärjestöjen periaatteiden mukaisesti. Toimintaa hoitivat monipuolisesti nuorisoliikkeet ja -järjestöt. Nuorisojärjestöt olivat aluksi kansalaiskasvatuksen paikkoja, sillä osa nuorista jäi koulumaailman ulkopuolelle ja tarvitsivat huolenpitoa järjestöjen avulla. (Nieminen 1995, 2012; Viitanen 2008; Niemi 2008.)

Keskeisenä yhteiskunnallisena nuorisotyön toimijana oli aluksi kristillinen kirkko ja sen tekemä nuorisotyö. Kristillisen nuorisotyön tavoitteena oli kristillisten periaatteiden opettaminen nuorille. 1900-luvun alussa myös opiskelijaliikkeet nousivat esille ja antoivat osansa nuorisotyöhön kokiessaan, että nuorten huomioiminen on tärkeää yhteiskunnan kehittymisen kannalta. Nuoriso-organisaatiot toimivat kuitenkin pääosin nuorisotyön kehittäjinä ennen 1940-lukua. (Nieminen 1995, 2012.)

1900-luvun ensimmäisinä vuosikymmeninä kasvatus- ja lastensuojelulautakunnat hoitivat nuorten asioita. Lautakuntien nuorisotyöllä yritettiin tavoittaa sellaisia nuoria

joilla oli sosiaalisia ongelmia. Nuorisotyön laajempi läpimurto tapahtui sotavuosien aikana, jolloin kunnallinen nuorisotyö ja nuorisoyhdistykset veivät nuorten asioita eteenpäin. Kehitys kulki kristillisestä nuorisotyöstä kohti monimuotoisempaa ja järjestäytyneempää nuorisotyötä. (Nieminen 1995, 300, 407.)

Tässä tutkimuksessa paneudutaan nuorisotyön uusimpaan, kehittyneeseen tieto- ja viestintäteknologian välittämään toimintaan. Tutkimusaiheenani on nuorisotyöntekijöiden tekemä verkkonuorisotyö, jonka tarkoituksena on selvittää miten ja millä tavoin työntekijät käyttävät verkkoa työssään ja kohdatessaan nuoria siellä. Vaikka verkko on uusi ja nopeasti muuttuva nuorisotyön toimintaympäristö ja väline, pyrkii se kuitenkin vastaamaan omalta osaltaan nuorisotyön perinteisiin teemoihin. Verkko on osa nuorisotyön kenttää ja sen avulla tuetaan muita nuorisotyön muotoja sekä vahvistetaan nuorisotyön perinnettä.

## 2.2 Nuorisotyön haasteita ja muotoja eri vuosikymmenillä

Nuorisotyön vaiheet ovat olleet hyvin moninaisia sotavuosien jälkeen. Suurten ikäluokkien nuoruusvuosista tuli keskeinen yhteiskuntapoliittinen kysymys ja huolehdittiin heistä heidän kasvatuksesta ja koulutuksesta. Voidaan sanoa, että nuorisotyön kentällä ja sen eri järjestöillä oli paljon annettavaa juuri sotien jälkeen. (Nieminen 1995, 214; 2012, 70.)

Esitykseni nojaa pitkälti Niemisen (1995) suomalaisen nuorisotyön historiaa käsittelevään tutkimukseen. Tutkijana olen tietoinen lähdepohjan kapeudesta, mutta tämän historian valikoiva lukeminen sopii hyvin oman tutkimukseni tarkoituksiin.

### Nuorisotyötä 1940–1950-luvuilla

Vuonna 1944 tehtyjen säännöksiensä mukaan nuorisotyölautakunnan keskeiseksi tehtäväksi tuli nuorten vapaa-ajasta huolehtiminen, jossa myös opetusministeriö oli mukana avustamassa nuoria koskevissa asioissa. Nuorisoa koskevaa tutkimustyötä edistettiin ja nuorisotoiminnan kehitystä ulkomailla seurattiin. Sotienjälkeisen nuorisotyön parissa korostettiin nuorisotyön myönteisiä puolia ja mahdollisuuksia sekä haluttiin lisätä nuorten omatoimisuutta. (Nieminen 1995, 220-222, 234.)



1940–1950-luvuilla nuorisotyö kärsi tilojen, välineiden ja tukien puutteesta tiukan valtiontalouden vuoksi. Nuorisotyön piirissä toivottiin, että aiemmin menetetyt työväen- ja nuoriseuratalojen tilat saataisiin uudelleen nuorisotyön käyttöön. Suunnitelmalla nämä tilat nuorisolle pyrittiin turvaamaan se, että tilat olisivat ensisijaisesti juuri nuorien käytettävissä. (Nieminen 1995, 222-224.)

Nuorisojärjestöjen ryhmittäytyminen ei sujunut ongelmitta sotien jälkeen, olihan kyseessä nuorisotyön sisällön ja ominaispiirteiden määrittelyistä. Katsottiin parhaaksi jakaa nuorisojärjestöt kahteen ryhmään: varhaisnuorison ja varttuneen nuorison järjestöihin. Myös muita järjestöjä jäsennettiin niiden toiminnan mukaisesti, esimerkiksi urheilullisiin ja poliittisiin järjestöihin. Nuorisotyön yleiseen kehittämiseen suunnatuista varoista käytettiin osa ohjaajakoulutuksiin ja kurssitoimintoihin, palkka- ja vuokramenoihin sekä muihin nuorisonkasvatusta edistäviin tarkoituksiin. (Nieminen 1995, 224-225, 229.)

Vuonna 1944 koettiin, että kaikkien yhteiskunnan voimavarojen keskittäminen nuorison parasta tarkoittavan toiminnan virittämiseksi ja tehostamiseksi olisi tarpeellista. Lisäksi koettiin, että nuorison nk. siveellinen tila oli heikentynyt ja ratkaisua tähän etsittiin kunnallisesta nuorisotyötoimikunnasta. (Nieminen 1995, 242-244.)

Suomen Nuorisojärjestöjen Edustajisto perustettiin nuorisojärjestöjen yhteistyöelimeksi. Tärkeimpänä edustajiston tehtävänä pidettiin valtionavun turvaamista järjestöille. Lisäksi nuorison aseman parantaminen ja nuorisoa koskevien esitysten tekeminen oli oleellinen osa järjestön työtä. (Nieminen 1995, 266, 277-278.)

Nuorisotyöntekijöiden kouluttaminen ammattiin alkoi tällä vuosikymmenellä. Aluksi kokeiltiin yksivuotista koulutusta, mutta se muutettiin melkein heti kaksivuotiseksi ja osaksi huoltotyön opetusjaostoa. Työntekijöiltä vaadittiin yhteiskuntaelämän, nuorison, nuorisosielutieteen ja kasvatuksen tuntemista. Samaan aikaan kansakoulunopettajille tuli velvollisuus huolehtia koulunkäynnin päättäneistä nuorista yhteistyössä nuorison hyväksi toimivien järjestöjen kanssa. Vuosikymmen oli suuntaviivojen piirämistä tulevalle nuorisotyölle, mutta uudenlainen nuorisotyö oli hiljalleen syntymässä jäädäkseen. (Nieminen 1995, 303-304, 311.)

Nuorisojärjestöjen sosiaaliseen rajoittuneisuuteen kiinnitettiin edelleen vähänlaisesti huomiota. Nuorisotyö ei ollut vielä huomionnut sellaisia nuoria, jotka apua tarvitsivat ja joiden katsottiin olevan tavallista suuremmissa vaaroissa kehittyä epäsosiaaliseen suuntaan. Toki, 1940-luvun lopun nuorison aiheuttama rikollisuus oli huomattu, mutta asiaan ei ollut puututtu sen suuremmin. Kysymys nuorten työttömyydestä nousi myös esiin ja ratkaisuksi ehdotettiin avointen toimintamuotojen kehittämistä eli avointa nuorisotyötä. Tarkoituksena oli tavoittaa ne nuoret jotka eivät kuuluneet järjestöihin ja näin antaa heille tilaisuus rakentavaan vapaa-aikaan, yhdessäoloon ja ohjaukseen. (Nieminen 1995, 279, 325-327.)

Cederlöf (1998, 59-60) on määritellyt avoimen nuorisotyön käsitteen. Hänen mukaansa se on kokonaisvaltainen, nuorisotyölle omistautunut toimialue. Tunnusomaista sille on nuorten etujen painottaminen, nuorten osallistumisen vapaaehtoisuus ja painottuminen nuorten vapaa-ajan alueelle. Avoin nuorisotyö on nuorten omaehtoiseen toimintaan suuntautunutta. Pyrkimyksenä on ennaltaehkäisy ja tuen antaminen, eikä varsinaisten ongelmien hoito.

Suomen ensimmäisinä ratkaisuinä nuorten auttamiseen perustettiin nuorisokahviloita ja avoimen ovien kerhoja ehkäisemällä nuorten jäämistä yhteiskunnan ja nuorisotoiminnan ulkopuolelle. Tarkoituksena oli antaa nuorille uudenlaisia kokoontumispaikkoja, jotka olivat avoimia. Nuorten ei tarvinnut sitoutua mihinkään toimintaan eikä sisäänkäyntiä ollut vaatimuksia. Toiminnan tarkoituksena oli huomioida nuorten omat tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Osa nuorisotyöntekijöistä ei kuitenkaan ollut varauksettomia uudenlaiselle toiminnalle. (Nieminen 1995, 326; Toiviainen 1988, 33-34.)

Aikalaiskuvausten mukaan nuoret ottivat nuorisokahvilan toiminnan tyytyväisenä vastaan ja sääntöihinkin suhtauduttiin myönteisesti. Tärkeää oli saada nuoret osallistumaan sääntöjen ja toimintatapojen luomiseen sekä kantamaan niistä vastuuta, sillä vakituisia työntekijöistä oli pulaa. Avoimessa nuorisokahvilassa päti samat kasvatuspäämäärät kuin missä tahansa muussa nuorisotyössä. Päämääränä oli tasapainoinen ja yhteiskuntaan sopeutuva henkilö. (Nieminen 1995, 327-328; Toiviainen 1988, 35.)

Jo aiemmilla vuosikymmenillä oli kiinnitetty huomiota sosiaalihuoltoon tulleiden lasten ja nuorten ilmoitusten määrään sekä kasvaviin päihdeongelmiin. Ratkaisua ongelmiin etsittiin ennaltaehkäisevän työn ja etsivän nuorisonhuollon suunnasta. Pyrittiin kohtaamaan nuoria heidän omassa ympäristössä kuten kahviloissa, baareissa ja asemille. Nuorten tehokkaaksi kasvattaminen ja ihmiskeskeisyys nousi esille. (Nieminen 1995, 330; Silvennoinen 2002, 6.)

Pihlaja (1997) on tutkimuksessaan puhunut erityisnuorisotyöstä, jonka tarkoituksena on kohdata ongelmanuoria. Voidaan myös puhua hätänuorista ja vaikeuksiin ajautuneista nuorista. Erityisnuorisotyötä ovat tehneet muun muassa kunnalliset raittiuslautakunnat, seurakunnat ja kriminaalihuoltoyhdistykset. Työlle on ollut ominaista sen pirstaloituneisuus ja rahoituksen puute.

Vuosikymmenellä huomio siis kiinnittyi erityisesti avoimeen nuorisotyöhön ja hoitavan huollon suuntaan. Näiden väliin jäi kuitenkin yksi tehtäväkenttä: etsivä nuorisotyö. Nuorisotyöstä alkoi muotoutumaan etsivää ja avointa, jossa lähtökohtana oli nuorien erityisluonne. Kaduilla oleilevat nuoret haluttiin saada järjestäytyneen vapaa-ajan pariin. Avoin toiminta laajeni erityisesti paikkoihin, joissa asui paljon nuoria ja muutenkin yhtenäistä väestöä. (Nieminen 1995, 330-332; Toiviainen 1988, 35; Ilves 1998, 53.)

Erona uudessa toiminnassa verrattaessa nuorisokahvilatoimintaan oli se, että nuorisoryhmiä ei pyritty hajottamaan, vaan lähdettiin liikkeelle ryhmien erityisluonteesta. Työ keskittyi suhteellisen pieniin ryhmiin kun taas nuorisokahvilatoiminta ei periaatteessa valikoinut osallistujia. Tavoitteena oli tavoittaa juuri ne nuoret, jotka eivät olisi oma-aloitteisesti osallistuneet nuorisojärjestöjen järjestämiin toimintoihin. (Nieminen 1995, 331-332; Toiviainen 1988, 36.)

Vuosikymmenen kuluessa esiin nousi kasvatuksellisen nuorisotyön muuttaminen yhteiskuntapoliittiseksi toiminnaksi. Näin haluttiin parantaa nuorten elinoloja ja kasvatumahdollisuuksia kaikilla elämäalueilla. Nuorisojärjestöjen rinnalle alkoi kunnallinen nuorisotyö saamaan jalansijaa. Kunnallisen nuorisotyön tavoitteena oli tarjota myös avoin toimintamahdollisuus niille nuorille, jotka olivat jääneet syrjään järjestöjen toiminnasta. (Viitanen 2008, 266.)

Kunnallinen avoin nuorisotyö jatkoi toimintansa kehittelyä koko vuosikymmenen ajan. Sen tehtävänä oli muun muassa nuorten aktivoiminen, luovuuden edistäminen ja miellyttävän vapaa-ajan luominen. Haluttiin painottaa toiminnan itsenäistä kasvutehtävää, sillä kunnallinen nuorisotyö oli noussut kodin ja koulun rinnalle kolmanneksi kasvatusinstituutioksi. Kunnallisen nuorisotyön katsottiin täydentävän järjestöjen tekemää työtä ja sillä oli paremmat mahdollisuudet henkilökohtaisempaan nuorisotyöhön. (Toiviainen 1988.)

Yhteiskunnan nopeat muutokset lisäsivät nuorison ongelmia, huolimatta nuorisotyön pyrkimyksistä. Perinteisten nuorisojärjestöjen toimintaa syytettiin liiallisesta nuorten holhoamisesta ja kontrolloivista pyrkimyksistä. Järjestöiltä odotettiin enemmän keskittymistä todellisiin asioihin, kuten työllisyyden ja asuntopolitiikan parantamiseen. Nuorisotyön laajenemisen seurauksena alettiin puhua nuorisopolitiikasta ja sen tehtäväksi tuli nuorten kasvattaminen yhteiskunnan aktiivisiksi ja osallistuviksi kansalaisiksi. (Toiviainen 1988, 38.)

Nuoret aktivoituivat ja alkoivat vaatimaan itselleen päätäntävaltaa heitä käsittelevissä asioissa. Nuoret kokivat, että vanhemmat sukupolvet olivat vallanneet nuorisotyön itselleen. (Silvennoinen 2002, 7.) Silvennoinen & Nieminen (2002) ovat korostaneet, että nuorten odotukset ja nuorisotyön tavoitteet eivät kohdanneet toisiaan. Nuoret kokivat, että heitä olisi tullut auttaa nimenomaan työelämään sijoittamisessa sekä koulutuksen saannissa, unohtamatta nuorten kokemia hankalia ihmissuhde asioita.

#### Nuorisotyö 1970-luvulta 1990-luvulle

Kunnallisen nuorisotyön lisääntyminen johti siihen, että avoin nuorisotyö vauhdittui uudelleen ja sen toimintatapoja ryhdyttiin kehittämään ajan hengen mukaiseksi. Avoimen toiminnan osallistujamäärät olivat suurempia kuin muissa järjestötoiminnoissa. Toiminta pyrittiin saamaan nuorten itsestä järjestämäksi. Tästä huolimatta kunnallinen nuorisotyö ole ongelmissa, sillä se joutui myös tekemisiin sosiaalisissa vaikeuksissa olevien nuorten kanssa, eikä heidän resurssinsa riittäneet siihen. Nuorisotyöntekijöiden ja nuorten suhteet kärjistyivät, koska kaikki eivät saaneet tarvitsemaansa apua. Toimintaa jouduttiin jopa muuttamaan suljetummaksi. (Nieminen 1995, 368-369; Toiviainen 1988, 44-45.)

1970-luvulla nuorten ongelmien ydin löytyi heidän kasvuympäristön hajanaisuudesta ja tekemisen puutteesta. Koettiin, että yksilön ongelmia ei voitu hoitamaan ilman yhteisöjen, lähiöiden ja yhteiskunnan muuttumista. Vastauksena tähän syntyi yhdyskuntatyö, jolla pyrittiin käynnistämään asukkaiden ja viranomaisten yhteistoimintaa ongelmien poistamiseksi. Alueellisuuden periaate voimistui lisää 1980-luvun aikana ja monessa kunnassa siirryttiin alueperustaiseen organisaatioon. (Toiviainen 1988, 47; Ilves 1998, 111; Nieminen 1995, 372-373.)

1980-luvun aikana kiinnitettiin enemmän huomiota nuorten erilaisiin ongelmiin, kuten huumeiden ja alkoholin käyttöön sekä rikollisuuteen. Nuorisotyöstä tuli ammattimaisempaa ja kiinnitettiin huomiota nuorten oikeuksiin. Koulutus ja harrastustoiminta nostettiin esiin uudelleen ja nuorisotyö alkoi saamaan uudenlaista tukea. (Nieminen 2012, 72.)

1980-luvun alussa olivat monet asiat toisin kuin aiemmin. Poliittiset nuorisojärjestöt olivat menettämässä merkitystään, kunnallinen nuorisotyö kehittyi vahvasti, aktiiviuoria koottiin ja kulutuskeskeisyys oli vahvistunut. Uudistettu nuorisotyölaki tuli voimaan vuoden 1986 alussa. Uudistetussa laissa nuorisojärjestöjen ja -yhdistysten etuoikeutettu asema säilyi, mutta kunnan nuorisotyö ja nuorten vapaat toimintaryhmät huomioitiin uudella tavalla. (Nieminen 1995, 381-382.) Myös Viitasen (2008, 266) mukaan vuoden 1986 nuorisotyölaista alkoi nuorisotyön eri järjestelmien ja menetelmien kategorisointi. Kehitys kulki rinnan kunnallisen nuorisotyön voimakkaan laajenemisen kanssa.

Maailman nopea muuttuminen sai nuorison kokemaan, että järjestöillä ja erilaisilla liikkeillä ei ollut heille tarjottavaa. Nuoret kaipasivat uudenlaista toimintaa, kuten kaupallista viihde- ja vapaa-ajanteollisuudesta löytyviä viihdykkeitä. Kansa toivoi nuorisotyöltä epäkohtien paikkaamista, elämänlaadun parantamista ja nuorten sosiaalisen turvallisuuden lisäämistä. (Nieminen 1995, 404, 409.)

Viitasen (2008, 278) mukaan järjestöjen toiminta on ollut 1900-luvun yhtenä kulmakivenä suomalaisessa yhteiskunnassa. Toiminta ja sen erilaiset muodot tulevat aina olemaan jatkuvassa muutoksen pyörteessä. Nuorisojärjestöiltä vaaditaan monesti muita nopeampaa reagointi- ja muutosvalmiutta. Järjestöjen tulee jatkuvasti kehittyä, mutta myös antaa tilaa nuorten omille haluilla ja vaikutusmahdollisuuksille, jos nuorten mielenkiinto halutaan säilyttää.

## 2.3 Nuorisotyön nykytilanne

Nuorisolain (2006/72) mukaan nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten omaan ajan käyttöön kohdistuvaa aktiivisen kansalaisuuden edistämistä sekä nuorten sosiaalista vahvistamista. Lisäksi nuorisotyöllä tarkoitetaan nuoren kasvun ja itsenäistymisen tukemista sekä sukupolvien välistä vuorovaikutusta. Nykypäivän nuorisotyö onkin monien eri toimintamuotojen kenttä ja se on jatkuvassa muutoksen tilassa. Tarkastellaan seuraavaksi sitä, miten nuorisotyö elää ajassa ja millaisia ajatuksia siitä on syntynyt tultaessa 2000-luvulle.

2000-luvulla on Suomessa käyty paljon keskustelua nuorten kasvatuksesta ja koulutuksesta. Niemisen (2008, 21) mukaan nuorisotyöhön ei ole juuri kiinnitetty huomiota yhteiskunnallisella tasolla, vaikka edellä mainittuihin asioihin on nuorisotyössä aina paneuduttu. Nuorisotyön nähdään toimivan inhimillisenä ja yhteiskunnasta huolta pitävänä toimijana. Nuorisotyössä eletään yhtä lailla epävarmuuden alla nyt ja tulevaisuudessa, kuten muillakin yhteiskunnan toimialueilla. Söderlund (2012, 192) puhuu kaksisuuntaisesta ilmiöstä, jossa ympäristö vaikuttaa tapoihin tehdä nuorisotyötä, mutta myös nuorisotyön avulla voidaan pyrkiä vaikuttamaan yhteiskunnalliseen kehitykseen. Viitanen (2008, 276-277) puolestaan nostaa esille sen seikan mikä aiemmilta vuosikymmeniltä oli myös löydettävissä, eli perheitä koskettavan aikapulan. Samanaikaisesti yhteiskunnallisesti kantaa ottavat poliittiset järjestöt menettävät otettaan ihmisten arkipäivästä..

Nuorisotyön toimintakenttä on laaja ja työtä tehdään monin eri tavoin. Toiminnan tarkoituksena on yhä edelleen edistää nuorten sosiaalisia ja yhteiskunnallisia valmiuksia sekä tukea oppimista. Nuorisotyö perustuu pitkälle eri toimijoiden kanssa tehdyille yhteistyölle ja tarve sille on edelleen vahvistunut. Nuorisotyö on aina ollut paikallista, kansallista sekä kansainvälistä toimintaa ja nuorisotyötä tekevät organisaatiot saavat määritellä tehtävänsä itse. (Söderlund 2012, 195; Määttä & Tasanko 2012, 2; Nieminen 2008, 22.)

Nuorisojärjestöjen osallisuus määrät ovat vaihdelleet ja on hyvä tiedostaa, että ne eivät välttämättä enää ole nuorten ainoita vapaa-ajan vietto paikkoja. Ne voidaan kuitenkin määritellä palvelujen tuottajiksi, harrastusmahdollisuuksien tarjoajaksi sekä nuorten omaehtoisen yhteiskunnallisen toiminnan virittäjäksi. Nuorten osallistuminen

nähdään edelleen nuorisotyön keskeisimpänä tehtävänä eri kunnissa. Nuorisotyö on omalta osaltaan vastuussa siitä, että nuoret pääsevät mukaan vaikuttamaan niin suunnitteluun kuin päätöksentekoon. (Viitanen, 2008, 263; Määttä ym. 2012, 31.)

Nuorisotyö voidaan nähdä yksittäisen nuoren tukena, mutta myös yhteisöllisyyden tunteen luojana. Nuorisotyön toimintakentät ovat laajentuneet vuosien saatossa perinteisistä paikoista ja menetelmistä uusin suuntiin, kuten kauppakeskuksiin ja internetiin. (Haapala 2012, 52.)

Suurimpana muutoksena nuorisojärjestöissä on 2000-luvulla ehdottomasti ollut verkon tuleminen osaksi nuorisotyön toimintamuotoja. Perinteisten nuorisotilojen lisäksi nuorisotyötä tehdään uusissa toimintaympäristöissä, kuten verkossa. Muutokset eivät kuitenkaan tarkoita vanhoista työtavoista luopumista, vaan niiden sopeuttamista ja uudistamista tarpeisiin sopiviksi. Järjestöt ovat onnistuneet uudistuvien ja lisääntyvien sosiaalisten medioiden hyödyntämisessä vaihtelevasti, toiset paremmin ja toisen huonommin. Nuorisojärjestöillä itsellään on ollut mahdollisuus olla mukana kehittämässä uusia toimintatapoja, myös verkkonuorisotyötä. (Kuikka 2011, 37; Söderlund 2012, 199.)

Verkon käyttäminen ja hyödyntäminen nuorisotyössä muistuttaa paljolti nuorisotyön moniulotteisuutta. Nuorisotyöntekijän tulisi olla tietynlainen verkosto-asiantuntija, jonka tulisi kyetä toiminaan nuorten verkkoyhteisöissä, kehittää erilaisia toimintamuotoja ja innostaa nuoria osallistumiseen. Onhan verkko nuorille kuitenkin oleellinen osa arkipäivää. (Kuikka 2011, 36; Salasuo 2006, 23-24.) Verkossa tapahtuvassa nuorisotyössä näyttäytyy samat piirteet ja teemat, joita sen parissa on aina havaittu olevan.

Verkon käyttö nuorisotyössä kertoo työntekijöiden kyvystä oivaltaa nuorista kumpua-va tieto ja sen muokkaaminen osaksi nuorisotyötä. Verkkonuorisotyötä on tehty yhteistyössä eri sektoreiden kanssa, kuten kunnallisen nuorisotyön, terveydenhoidon ja sosiaalityön parissa. Osaaminen on näkyvissä esimerkiksi päihdetyön ja lastensuojelun verkkotyössä. Verkko on nykyisin osa nuorisotyötä, mutta se hakee edelleen paikkaansa. (Kuikka 2011, 37.)

Nuorisotyön tulevaisuudenkuvaa miettiessä ei ole selvää, että mihin suuntaan se lopulta kehittyy. Vanhemman sukupolven ja nuorten verkon käytössä on isoja eroja

nuorten omaksuessa verkon käytänteet helposti ja myös kasvaessa osana tätä kehitystä. Verkkonuurisotyö haastaa monia nykyisiä rakenteita ja tulee muistaa, että vaikka verkko on vahvasti kiinni nuorten maailmassa, on se kiinni myös aikuisten maailmassa. (Wrede 2011, 7.)

Resurssien ja osallistujien riittäminen sekä nuorisojärjestöjen työllistämismahdollisuudet ovat tämän hetken avoimia kysymyksiä nuorisotyön tulevaisuutta ajatellessa. Samat ongelmat seuraavat siis vuosikymmeniltä toiselle. Nuorisotyön tulee kehittää itseään ja se voidaan nähdä asioiden muuttamisena, ongelmien havaitsemisena, arviointina ja erityisestä uuden luomisena. Oman toiminnan ja kehittämistyön miettiminen sekä sopivien toimintamallien rakentaminen on tärkeää. Nuorisotyö on suurien haasteiden edessä niin kunnissa kuin järjestöissäkin. (Söderlund 2012, 193-194; Viitanen 2008, 275.)

Kuten Söderlund (2012, 193) on nostanut esille on hyvä miettiä sitä, miten tulevaisuudessa tulisi tehdä nuorisotyötä. Tulisiko esimerkiksi nuorisotyön ja nuorisojärjestöjen tehdä tiiviimmin työtänsä tulevaisuudessa, jopa nivoutua yhteen? Onhan niiden tekemä työ toisiaan tukevaa jo nyt. Voisiko tässä olla vastaus kamppailuun resursseja, osallistujia ja muita puutteita vastaan?

Samalla tavoin on Verkkonuurisotyön valtakunnallisella kehittämiskeskuksella nämä samat haasteet toiminnassaan edessä, kuten myös muillakin nuorisotyön toimijoilla. On hyvä jatkuvasti pysyä tutkimuksessa mukana ja miettiä mihin suuntaan verkkonuurisotyö on menossa. Paljon on varmasti myös kiinni siitä, että kuinka paljon nuoria kuunnellaan verkon toimintamuotoja mietittäessä.

Yhteenvedon voidaan todeta, että nuorisotyön historian eri vuosikymmeniltä on havaittavissa samoja periaatteita mitä edelleen nuorisotyössä ajetaan takaa. Vaikka nuorisotyö elää jatkuvassa muutoksessa on sen perusperiaatteet aina olleet samankaltaisia. Nuorten auttaminen, kasvatus, kehitys, tukeminen ja syrjäytymisen estäminen ovat aina olleet ajankohtaisia asioita. Verkko on tullut osaksi nuorisotyötä, varmasti jäädäkseen, mutta vanhoista perinteistä pystytään silti pitämään kiinni. Verkko on osa nuorisotyötä ja sen kehitystä, sen ei ole missään nimessä tarkoitus korvata perinteistä nuorisotyötä.



## 2.4 Nuorisotyön keskeisiä teemoja

Nostan esille tässä tutkimuksessa neljä nuorisotyön keskeistä teemaa ja ne ovat: Nuorisotila, vuorovaikutus nuorten kanssa, nuorten tavoittaminen ja nuorten vaikutusmahdollisuudet nuorisotyössä. Näiden teemojen avulla selvitän sitä miten ne näkyvät nuorisotyön monimuotoisella kentällä ja miten ne kulkevat jo nuorisotyön historian mukana aina tähän päivään asti. Samat kasvatus, koulutus ja nuorista huolehtiminen ovat olleet kautta aikojen esillä nuorisotyössä.

### Nuorisotiloista verkkotiloihin

Nuorisotyön alkuvaiheissa oli puutetta nuorisotaloista ja -tiloista. Tilatoiminta oli alkujaan pitkälti kerhotoimintaa ja pienemmissä kunnissa nuoret saattoivat jopa viettää aikaansa muiden kotona, jos muita nuorille tarkoitettuja tiloja ei ollut. Merkittävimpiä tilatyön muutoksia olikin avoimen ovien toiminnan syntyminen. Näin pyrittiin tarjoamaan nuorille tukevaa toimintaa, esimerkiksi nuorisokahviloiden muodossa.

Nuorisotyössä on oma fyysinen tila koettu aina tärkeäksi, vaikka nuorisotyötä ei tehdä vain yhdessä tietyssä paikassa tai tilassa. Nuorisotyötä voidaan siis pitää toimintakeskeisenä tilakeskeisyyden sijasta. Nuorisotyön ominaispiirteenä on se, että mennään sinne missä nuoret ovat, esimerkiksi kaduille tai nykyisin verkkoon. Kaikesta huolimatta kokevat monet nuoret ja nuorisotyöntekijät pysyvän tilan tärkeänä. (Kylmäkoski 2006, 11.)

Nuoret suhtautuvat monin eri tavoin nuorisotalotoimintaa, toisille ne ovat selkeitä kokoontumispaikkoja ja toiset eivät näe niissä oleskelua tarpeelliseksi esimerkiksi uskalluksen tai kiinnostuksen puutteen vuoksi. Tällainen osallistuvuus on ollut nuorisotyössä aina läsnä. Nuorisotyölle nuorisotilat ovat osa työvälinettä ja oppimisympäristöä sekä tapa olla tekemisissä nuorten kanssa. Tila- ja nuorisotyö on luovaa työtä ja sille on ominaista tietynlainen toiminnan vapaus. (Kiilakoski 2012, 125; Kylmäkoski 2008, 398.)

Tilatoiminnassa on tärkeää ottaa huomioon niitä koskevat säännöt, sillä niiden avulla nuorisotyöntekijöiden kasvatuksellinen työväline määräytyy. Nuorisotila nähdään turvallisenä ympäristönä, jossa nuoret voivat opetella yhteisiä sääntöjä ja oppia sitä kaut-

ta. Työ saattaa muotoutua ohjaajapainotteiseksi, jolloin nuorten omat aloitteet eivät saa jalansijaa. (Kylmäkoski 2008, 396-399.)

Nuorisotyöntekijät näkevät, että tilatyön lähtökohdat määritellään kohtaamisen ja suhteen luomisen näkökulmasta. Sen tehtävänä on luoda sellaiset ohjaukselliset keinot, joiden avulla nuoriin voidaan luoda luottamuksellinen suhde. Tätä kautta saadaan nuoret puhumaan omista tuntemuksistaan. Näin ollen voidaan puhua tilatyöstä kohtaamistyönä. (Kiilakoski 2012, 139.)

Fyysiset tilojen rinnalle ja yhteyteen ovat 2000-luvulla tulleet virtuaaliset tilat verkossa ja mobiilissa. Verkko on näin ollen muokannut tilan käsitettä nuorisotyössä. Verkon toiminnot nuorisotyössä ovat pitkälti edenneet nuorten keskuudessa syntyneen teknologisen suosion vuoksi. Nuorisotyön suurimpia kysymyksiä onkin ollut, että miten näitä verkon luomia tiloja voitaisiin ottaa haltuun nuorisotyön piirissä. (Kotilainen & Sihvonen 2006, 158.)

Verkon toiminnot nuorisotyössä ovat pitkälti edenneet nuorten keskuudessa syntyneen teknologisen suosion vuoksi. Ainoastaan tila (tietoverkko) ja välineet (teknologiasovellukset) tavoitteiden saavuttamiseksi ovat erilaiset. Tietoverkko luo monia mahdollisuuksia virtuaaliseen osallistumiseen ja sitä tukevien nuorisotilojen rakentumiselle, kun tilaa on rajattomasti tarjolla. On hyvä miettiä tarjotaanko verkkotilan toimintamalli valmiiksi rakennettuna vai spontaanina. Tulisiko mennä sinne missä nuoret jo ovat vai rakennetaanko heille erityisiä palveluja verkossa. (Kotilainen ym. 2006, 170-172.)

Teknologisen kehityksen mennessä jatkuvasti eteenpäin on hyvä miettiä perinteisiä nuorisotilojen konsepteja (Kylmäkoski 2008, 406-407). Nähdäänkö perinteiset menetelmät vai uudet verkon kehitysaskeleet oleellisena osana nykyistä tilatoimintaa. On hyvä miettiä asioita tiloja käyttävien nuorten näkökulmasta – millaisiksi tilat tehdään ja palvelevatko ne nuorten tarpeita. Nuorten oman äänen kuuleminen on hyvä pitää mielessä.

## Vuorovaikutus

Vuorovaikutus nuorisotyöntekijöiden ja nuorten välillä ei ole aina ollut ongelmaton, eikä se toki ole aina sitä tänä päivänäkään. Ennen vuorovaikutusta oli oikeastaan pel-

kästään ohjaajan ja nuoren fyysisissä tapaamisissa, tiloissa tai siellä missä nuoria kohdattiin. Verkon saapuminen nuorisotyön toimintaan on luonut uudenlaisia vuorovaikutuksen muotoja, eikä vuorovaikutus ole enää pelkästään keskustelunomaista. Tämä luo uudenlaista haastetta vuorovaikutukseen, kun kehonkieltä ei ole näkyvissä eikä esimerkiksi ilmeitä pystytä tulkitsemaan samalla tavalla kuin perinteisessä vuorovaikutuksessa.

Tyypillisesti verkkokeskustelualustoilla voidaan kommunikoida niin tekstin kuin kuvallisten viestinnän muotojen avulla ja aikaulottuvuus on erilainen kuin kasvotusten tapahtuvassa vuorovaikutuksessa. Mobiilikäyttö on myös lisännyt verkon käyttöä rajattomasti, voidaan aina olla tavoitettavissa. (Laaksonen & Matikainen 2013, 195.)

Blogit ovat nousseet 2000-luvulla suosituksi verkkovuorovaikutuksen muodoksi ja ne ovat yleistyneet osana perinteisen median verkkosivuja. Ne toimivat esimerkiksi henkilökohtaisina verkkopäiväkirjoina. Varsinainen blogissa tapahtuva vuorovaikutus tapahtuu blogikirjoituksen aloittamasta aiheesta sen kommentteissa. Muita suosittuja verkkopalveluja ovat muun muassa Youtube, Flickr ja Picasa. Näissä palveluissa vuorovaikutuksen keskeinen lähtökohta on tietty sisältö ja sisältötyyppi. (Laaksonen ym. 2013, 197-198.)

Verkko toimii viestintävälineenä ja sosiaalisena tilana sekä täydentää jo olemassa olevien ryhmien muita yhteydenpitovälineitä. Verkkokeskustelut voivat jatkaa tai heijastaa niitä nuorten keskusteluja, jotka ovat alkaneet jo aiemmin esimerkiksi välitunneilla. Verkko voidaan nähdä yhtenä monista vuorovaikutuksen välineistä. (Joensuu 2011, 18.)

Tavat verkon kautta tapahtuvaan viestintään monipuolistuvat jatkuvasti. Verkko mahdollistaa nimettömän viestinnän, mutta on siirrytty yhä enemmän persoonallisempaan ja henkilökohtaisempaan viestintään. Verkkososiaalisuus on muutakin kuin tekstiin perustuvaa viestintää. Usein itsestä annetaan tietty kuva ennen keskustelua, esimerkiksi nimimerkin kautta. Sosiaalisissa tilanteissa on paljon käsitteitä ja vivahteita, jotka piiloutuvat kirjoitetun tekstin taakse. (Joensuu 2011, 18-19.)

Verkossa tapahtuvaa vuorovaikutusta ei voida suoraan havainnoida kehonkielestä tai kasvojen ilmeistä ja siksi on hyvä miettiä, että miten ja mitä viestitään. Vuorovaikutus verkossa mahdollistaa nuoren helpomman yhteydenoton nuorisotyöntekijään, esimerkiksi ei tarvitse pelätä punastumista puhuttaessa vaikeasta asiasta. Kasvokkain tapah-

tuvassa vuorovaikutuksessa saattaa helposti jäädä asia kertomatta, kun ei esimerkiksi haluta itkeä toisen edessä. (Sinisalo-Juha & Timonen 2011, 27; Huttunen & Merikivi 2011, 49-50).

Tunteiden tunnistamisen vaikeus ja ulkoisten kehon piirteiden puuttumattomuus ei kuitenkaan estä vihjeetöntä vuorovaikutusta verkossa. Vihjeitä voidaan löytää keskustelun sisällön johdonmukaisuudesta ja symboleista eli sanallisen viestinnän sanattomista vihjeistä. Nämä sanalliset vihjeet saattavat olla nuorisotyöntekijöille tuntemattomampia kuin nuorille, mutta sopeutumalla viestinnän välittämiin vihjeisiin luonnistuu tämä asia ajan kanssa. (Huttunen ym. 2011, 50.)

### Nuorten tavoittaminen

Nuorten tavoittamiskeinot ovat vaihdelleet nuorisotyön kehityksen mukaisesti ja nuorten tavoittaminen ei ole aina ollut helppoa. Ennen nuoria yritettiin tavoitella jopa kaduilta nuorisotyön piiriin, kuten Nieminen (1995) on tuonut esille. Tämän hetkinen nuorisotyö on siirtynyt käyttämään verkkoa muun työn ohella, ja näin ollen nuorten tavoitettavuus on saanut uudenlaisia muotoja. Verkosta onkin tullut yksi tärkeimpiä nuorten tavoittamiskeinoja sen nopeuden, helppouden ja laajuuden vuoksi.

Cederlöfin (1998, 14) mukaan nuorisotyöllä on kaikki mahdollisuudet nuorten tavoittamiseen, jopa paremmat kuin muilla yhteiskunnan osa-alueilla. Nuorisotyön keskeisenä toimintaympäristönä on nimenomaan nuorten vapaa-aika. Nuorisotyö mahdollistaa ja tarjoaa nuorille vapaa-ajan toimintoja positiivisessa mielessä.

Nuorten tavoittaminen verkon avulla oli aluksi passiivista toimintaa, sillä nuorten tuli itse löytää nuorisotyön pariin. Tultaessa 2000-luvulle osa palveluista sisällytettiin nuorten suosimiin yhteisöpalveluihin, kuten virtuaalimaailma Habbo Hoteliin. Tämä tehosti nuorten tavoittamista, sillä heidän ei tarvinnut enää oma-aloitteisesti etsiä tietä nuorisotyön palveluihin. Sosiaalisten palveluiden hyödyntämisen kautta oli uudenlainen tie nuorisotyöhön löytynyt. (Huttunen ym. 2011, 44.) Palveluja kehittäessä on edelleen tärkeää kiinnittää huomiota siihen, mistä nuoret voidaan helpoiten löytää ja tavoittaa.

Verkkopalveluiden sisältö on koko ajan monipuolistunut nuorisotyötä ja nuorten tavoittaminen parantunut. Käytössä oleviin palveluihin on esimerkiksi lisätty chat mah-

dollisuus ja keskustelupalstoja. Kehittämisen seurauksena huomattiin, että käsitys samankaltaisia nuoria yhdistävästä tekijästä on vahvistunut. Nuorten keskinäisen kiinnostumisen avulla voidaan heitä aktiivisesti kohdata. Nuorten aktiivinen tavoittaminen kannusti eri organisaatioita verkostoitumaan yhteistyökumppaneiden kanssa. (Huttunen ym. 2011, 44.)

Edelleen tarvitaan jatkuvaa kehittämistä ja uusia toimintatapoja nuorten tavoittamiseksi. Verkko elää jatkuvassa muutoksessa ja nuorten käyttämät verkkomuodot vaihtelevat jatkuvasti. Tulee myös miettiä pystytäänkö kaikki nuoret tavoittamaan verkon kautta vai tulisiko edelleen miettiä myös vanhoja perinteisiä tavoittamiskeinoja menemällä myös fyysisesti sinne missä nuoret ovat.

### Nuorten vaikutusmahdollisuudet

Nuorten vaikutusmahdollisuudet pyrittiin ottamaan jo 1970-luvun aikana huomioon. Yhä edelleenkin nuorisotyötä pyritään rakentamaan nuorten omien tarpeiden mukaisesti ja antamalla heille vaikutusmahdollisuuksia. Vaikutusmahdollisuuksien antaminen nuorille ei kuitenkaan aina tavoita nuorten omia tarpeita ja näkökulmia, päätösten antaminen nuorille ei aina ole ollut onnistunutta. Tarkoituksena on kuitenkin mahdollistaa nuorisotyön rakentuminen nuorten omien kiinnostuksen kohteiden ja halujen mukaisesti. Vaikutusmahdollisuuksien antaminen nuorille varmistaa nuorten pysymisen paremmin nuorisotyön piirissä.

Lasten ja nuorten kuuleminen on äärimmäisen tärkeää heitä koskevissa asioissa. Tätä on tuettu ainakin puheen tasolla asenneilmastossa sekä lasten oikeuksia korostavassa lainsäädännössä. Osallisuus ja osallistuminen on noussut uudelle tasolle osaksi nuorisotyön perustoimia kunnissa ja sen olisi hyvä näkyä nuorille suunnatuissa palveluissa. (Kiilakoski & Taiponen 2011, 75.) Gretschel (2008, 244-245) on myös nostanut esille nuorten kuuntelemisen tärkeyden. Tarve tulla kuulluksi voi nuorilla olla pientä tai suurta, sillä joillekin nuorille riittää vain heidän ideansa vastaanottaminen. Jossain tapauksissa kuitenkin halutaan jatkaa prosessiin osallistumista ja olla mukana toteuttamassa mahdollista hanketta.

Kokiessaan epäkohtia asioissa ovat nuoret ajan saatossa järjestäneet muun muassa erilaisia nuorisoliikkeitä, poliittisia ja työläsliikkeitä. Näiden avulla nuoret ovat tuoneet oman äänensä ja näkökantansa esille. Nuorisotyö on saanut osansa nuorisoliikkeistä

menettämällä osallistujia muihin vapaa-ajan vieton suuntiin, kuten harrastuksiin tai teknologiaan. (Niemi 2008, 50-51.)

Nuorten ja lasten äänien ei ole perinteisesti katsottu kuuluvan julkiseen alueeseen, vaan heidän sijansa on ollut yksityisellä alueella. Julkinen alue on kuulunut aikuiselle ja he ovat säädelleet sitä. Verkon tuleminen nuorten elämään on mahdollistanut uudenlaisen tavan nuorten vaikutusmahdollisuuksille. Verkon kehittyessä ja sen muodostaessa julkisen tilan, ei sillä ole enää vartijoita eikä sisältöä voida suodattaa etukäteen. (Kiilakoski & Taiponen 2011, 78.)

Haltia (2012) on pro gradu -tutkielmassaan tarkastellut nuorten näkemyksiä vaikutusmahdollisuuksistaan. Nuorten haastatteluissa tuli ilmi, että monista aiheista keskustellaan aikuisten keskuudessa, mutta nuorten omia näkemyksiä ja mielipiteitä ei oteta huomioon. Nuoret toivoivat, että heitä kuunneltaisiin enemmän ja heidän näkemyksiään arvostettaisiin. Ainoa keino, jolla nuoret kokevat voivansa vaikuttaa edes jonkin verran on median kautta. Näin ollen, nuorisotyössä tulisi yhä enemmän kiinnittää huomiota nuorten mahdollisuuksiin vaikuttaa.

Varsinkin nuorisotyön näkökulmasta nuorten uusien ja kehittyvien kulttuurien ottaminen mukaan olisi keskeistä ja näin tuettaisiin nuorten vaikutusmahdollisuuksia. Antamalla nuorille mahdollisuuksia vaikuttaa asioihin voisi palveluista tehdä nuorten tarpeita palvelevia sekä heidän näköisiään. Nuorten omaehtoisen toiminnan tukemista voidaan perustella Kiilakosken ym. (2011, 83) mukaan ainakin kahdella tavalla: ensimmäiseksi osallistumisen ja osallisuuden tukemisessa keskeisintä olisi luoda myös rakenteita, joissa nuorista lähtevää toimintaa voidaan tukea yhtenä osallisuustyön muotona. Toiseksi verkko itsessään luo uudenlaisia sosiaalisen kanssakäymisen ja olemisen muotoja sekä rakentaa uudenlaista julkisuutta.

### 3 VERKKO NUORTEN TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ

Tämän hetken nuorten arjessa verkko on ollut läsnä oikeastaan aina ja he ovat aktiivisia verkon käyttäjiä. Verkko on osa nuorten arkea siinä missä se saattaa monille nuorisotyöntekijöille olla vieraampi toimintamuoto. Verkko on nuorille vapaa-ajan, rentoutumisen, heitä koskettavan tiedon ja vuorovaikutuksen paikka. Seuraavaksi tarkastellaan nuorisotyön viimeaikaisia tutkimuksia, nuorten verkon käytön ongelmia ja mahdollisuuksia nuorisotyön näkökulmasta.

Teknisten laitteiden omistaminen ja käyttäminen ei enää määrää median käyttöä. Samat sisällöt kiertävät ja leviävät erilaisten mediamuotojen ja välineiden välityksellä. Nuoret käyttävät mediaa moniin tarkoituksiin ja omaksuvat uusia muotoja nopeasti niin sosiaalisen kanssakäymisen kuin oman kiinnostuksensa kautta. (Uusitalo, Vehmas & Kupiainen 2011, 10.)

#### 3.1 Miten nuoret käyttävät verkkoa

Nuorten verkon käyttö keskittyy pääasiassa vapaa-aikaan ja sitä on tutkittu paljon viime vuosina. Kaarakainen ym. (2013) on tutkinut nuorten tietoteknologian vapaa-ajan käyttöä Suomessa ja niiden yhteyttä taitoon lukea verkkotekstejä. Tutkimuksen tuloksien mukaan uudet laitteet, palvelut ja sivustot ottavat paikkansa osana uusien sukupolvien digiarkea ja vanhat palvelut jäävät lähinnä vanhempien sukupolvien käyttöön. Verkon käyttäjäryhmät jaoteltiin seuraavanlaisesti: yhteydenpitokanavia käyttävät kontaktihakuiset, runsaasti pelaavat, mutta myös tietoa hakevat ja ohjelmoivat intensiivikäyttäjät, bloggaavat some-aktiiviset sekä passiiviset tietoteknologian käyttäjät.

Noppi ja Uusitalo (2011) ovat tutkineet nuorten nettiyhteisöllisyyttä pitäen lähtökohdana nuorten aktiivista toimijuutta. Tutkimuksen kohteena ovat olleet 14-vuotiaat suomalaisnuoret, jotka ovat itse kertoneet miten he käyttävät mediaa ja millaisissa verkkoyhteisöissä he liikkuvat. Tuloksien mukaan yhteisössä toimimisen keskeisyys oli selvästi niiden sosiaalinen luonne, eli vertaisien löytäminen ja itsenäisyys. Nuoret käyvät myös eri keskustelupalstoilla juttelemassa heitä kiinnostavista asioista, kuten harrastuksista.

Aarnion ja Multisillan (2012) tekemä tutkimus sosiaalisen median ja verkko palveluiden käytöstä osoittaa, että suosituimmat sosiaalisen median sovellukset ja käyttötavat ovat Facebook ja Youtube. Lisäksi lapset pelaavat verkossa, lukevat verkkolehtiä, kuuntelevat musiikkia ja katselevat videoita. Facebookin käytön suosio on noussut huomattavasti vuodesta 2007 vuoteen 2010. Facebookista on tullut merkittävä nuorten sosiaalisen verkostoitumisen paikka, joka valtaa alaa muilta viestikanavilta. Facebookin suosiota voidaan perustella sen monipuolisella palvelutarjonnalla: pikaviestintämahdollisuudella, faniryhmillä sekä peleillä. Nuorten internetin ja erityisesti sosiaalisen median käyttöä voidaan kutsua osallistuvaksi. (Uusitalo ym. 2011, 93; Aarnio ym. 2012, 2.)

Yhdysvaltalaisen Lenhartin ym. (2011) tutkimuksen mukaan amerikkalaisista 12–17-vuotiaista nuorista 95 prosenttia ovat verkossa jatkuvasti ja 80 prosenttia tuosta joukosta käyttää sosiaalista mediaa. Yhdysvalloissa nuoret käyttävät verkkoa lähinnä sosiaalisen median muodoissa, keskustelemalla chatissa, lähettämällä suorina viestejä ja kommentoimalla kavereidensa tilapäivityksiä. Tuloksien mukaan verkkoa käytetään aktiivisimmin vasta ikäluokassa 14–17. Voidaan sanoa, että pitkälti samoja verkon käyttötapoja käytetään niin Yhdysvalloissa kuin Suomessa.

Verkon käyttötavat ovat nuorten elämässä jatkuvassa muutoksen tilassa. Uusitalon ym. (2011) tutkimuksen mukaan käyttötavat muuttuvat jo kolmessa vuodessa paljon. Pääasiassa median käytön muutokset liittyvät ikäkausiin ja lasten kasvuun. Sisällöt eivät näin ollen ole riittävän haastavia tarpeisiin nähden tai niitä ei koeta tarpeellisiksi. Tietokoneiden määrä oli kasvanut huomattavasti perheissä, sillä vuonna 2007 viisi prosenttia oli ilman tietokonetta, mutta vuonna 2010 jokaisessa kodissa oli jo vähintään yksi tietokone.

Uusitalon ym. (2011, 5) tutkimuksen mukaan verkkoa käytetään moniin eri tarkoituksiin. Lasten ja nuorten median käytössä oli vahvasti esillä pelit, ohjelmat, elokuvat, kirjat ja muut oheistuotteet eli nk. vahvasti brändätyt mediasisällöt. Nämä sisällöt tuovat median käyttöön yhtenäisyyttä. Kännykät ovat tulleet vahvasti esiin viime vuosina verkkovuorovaikutuksen kanavana ja uutena median tuottamisen välineenä. Kännykän avulla nuoret kantavat mediaa mukanaan kaikkialle ja sen käyttäminen on lisääntynyt koko ajan. Kännykkää käytetään esimerkiksi musiikkitiedostojen ja pelien jakamiseen. (Uusitalo 2011, 81-85.)



Ahola ja Lähdevuori (2012) tuovat omassa tutkimuksessaan esille nuorten verkon käytön ja yhteisöllisyyden verkossa. Tutkimuksen tuloksien perusteella voidaan sanoa nuorten sosiaalisen elämän siirtyneen paljolti nettiin, sillä 16 prosenttia viettää aikaa ystävien kanssa verkossa enemmän kuin kasvotusten. Tärkeänä tuloksena nousi myös se, että yhteisöihin verkossa haluttiin liittyä ja olla osana niissä. Yhteisöllisyyden viihtymisen syytä oli itsensä viihdyttäminen, tiedonjano ja sosiaaliset syyt.

Yhteenvetona voidaan todeta nuorten käyttävän verkkoa hyvin monimuotoisesti. Pääasiassa verkkoa käytetään kavereiden kanssa keskusteluun, kuvien ynnä muiden medioiden jakamiseen ja yleiseen vapaa-ajan viettoon. Verkkoyhteisöllisyys on myös vahvasti esillä liikuttaessa verkossa. Kännykät ovat myös nousseet esille yhtenä median muotona ja niiden käyttäminen lisääntyy jatkuvasti. Se millä kanavilla vietetään aikaa on jatkuvassa muutoksen tilassa. Facebook on viime vuosien aikana ollut selvästi suosituin, mutta nyt nuoret siirtyvät jo muihin verkon käyttötapoihin.

Seuraavaksi tarkastellaan tarkemmin millaisia ongelmia ja mahdollisuuksia nuorilla on verkon käytössä. Tarkastellaan miten nuori käyttää edellä mainittujen tutkimuksien valossa verkkoa omassa arkipäivässään. Perehdytään verkon ulottuvuuksiin, käyttömuotoihin ja vuorovaikutukseen verkossa.

### 3.2 Nuorten verkon käytön ongelmia ja mahdollisuuksia

Yhtenä suurimpana verkon käytön ongelmana voidaan pitää sen turvattomuutta. Suomalaisvanhemmat ovat tietoisia verkon ongelmista ja pyrkivät takaamaan nuorille turvallisuutta verkossa. Lapset kuitenkin törmäävät verkossa erilaisiin vaaroihin, joista ei välttämättä koidu vahinkoa, kuten EU Kids Online –tutkimuskin (2011) osoittaa. Esiin tuotuja riskejä ovat olleet salasanojen ja yksityisten tietojen kaivaminen, netti-kiusaaminen ja jopa pedofilia.

Uusitalon ym. (2011, 129) tutkimuksessa nuoret eivät olleet kokeneet kiusaamista netin kautta. Puolestaan EU Kids Online (2011) tutkimuksessa ja Aarnion ja Multisillan (2012) tutkimuksen mukaan kiusaamista oli koettu verkossa. Jopa viidennes vastaajista Suomessa oli itse tullut kiusatuiksi tai havaitsi toisten kiusaamista verkossa. Yleisin kiusaamisen muoto on ilkeä kommentointi. EU Kids Online kyselytutkimuksen (2011) mukaan Euroopassa kuusi prosenttia 9–16-vuotiaista verkon käyttäjistä kokee tulleensa kiusatuksi. Tuloksissa käy myös ilmi verkkokiusaamisen ja kasvotusten kiu-

saamisen liittyvät usein toisiinsa, sillä yli puolet niistä joita kiusataan netissä kiusataan myös tavallisessa elämässä. Myös Yhdysvalloissa osa nuorista kokee tulleen kiusatuksi ilkeiden kommenttien ja negatiivisten kokemusten kautta (Lenhart ym. 2011, 25).

Kiusaamisen tuomasta negatiivisuudesta huolimatta verkko mahdollistaa sen, että kiusattu pystyy tallentamaan viestit ja kuvat joita hänelle on lähetetty. Näin kiusatulla on todiste kiusaamisesta ja asia pystytään viemään eteenpäin. Useimmissa tapauksissa palveluntarjoaja voi selvittää kiusaajan henkilöllisyyden ja antaa porttikiellon palveluun. Lakia rikottaessa voidaan asia luonnollisesti ilmoittaa poliisille. (Tuominen & Mustonen 2007, 141.)

Monesti nuorten kohdatessa epäilyttäviä henkilöitä verkossa osasivat he itse toimia näissä tilanteissa, joko pyytämällä apua aikuiselta tai sisaruksilta. Monille on myös kotona ohjeistettu, että omia tietoja ja kuvia ei tule laittaa verkkoon mihin tahansa sivustolle. Tunteettomien yhteydenottoihin tulee myös suhtautua varovaisesti. (Uusitalo 2011, 129-130.)

Aarnion ja Multisillan (2012, 15) mukaan nuoret kokevat internetin vaaratekijöiksi etenkin verkon mahdollistaman anonyymien kommentoinnin ja toiminnan. Lisäksi huijaukset ja tietoturvaongelmat nähdään verkon vaaroina. Vaaroiksi mainitaan myös ahdistelu, nettiriippuvaisuus ja verkossa oleva epäluotettava tieto.

Verkkoriippuvaisuus on yksi vakavasti otettava verkon ongelmatekijä. Nuorten riippuvuuden taustalla on usein sosiaalisia ongelmia sekä ystävien puute, jolloin virtuaalimaailmasta tulee palkitsevampaa kuin reaali maailmasta. Verkossa pelaaminen saattaa myös koukuttaa nuoren pahasti riippuvaiseksi. Pelaamisella haetaan jännitystä, seuraa ja ajanvietettä elämään. Pelaamisesta saattaa kuitenkin tulla pakonomaista, jolloin se aiheuttaa nuorelle jopa häpeän ja syyllisyyden tunteita. (Tuominen & Mustonen 2007, 145.)

Ristiriidoista huolimatta pystyvät nuoret käsittelemään verkossa koettuja negatiivisia palautteita tai muita vaikeita asioita positiivisella tavalla. Nuoret omaavatkin hyviä sosiaalisia verkkotaitoja. Ilkeän kommentin poistaminen tai vastenmielisen sivuston sulkeminen on nuorten selkeitä tapoja toimia, joilla he vastaavat epämiellyttäviin eh-

dotuksiin tai sisältöihin. Nuoret myös ilmaisevat verkossa, jos he kokevat tullessa loukatuiksi. (Noppiari ym. 2011, 150-151.)

Tärkeä huomio on löydettävissä Lenhartin ym. (2011, 58-59) tutkimuksesta, jonka mukaan yli puolet tutkituista nuorista miettivät mitä asioita jakavat verkossa muille. Nämä nuoret ovat jättäneet joitain tilapäivityksiä tekemättä sen takia, että ovat ajatelleet niiden vaikuttavan negatiivisesti myöhemmässä vaiheessa elämää. Näin ollen nuorten verkon käyttö on myös ajateltua toimintaa, eikä verkossa toimita ajattelematta sen seurauksia.

Verkon käytön positiivisena aspektina voidaan nähdä erilaisiin yhteisöllisiin kanaviin kuulumisen. Näin nuoret voivat löytää samanhenkisiä ja -kaltaisia ihmisiä joiden kanssa on samanlaisia kiinnostuksen kohteita. Osa nuorista kuitenkin oli sitä mieltä, että varsinainen ystävyys edellyttää myös tuntemista verkon ulkopuolella. Verkkoystävyys voi monelle nuorelle olla korvaamatonta, jos samanhenkisiä ystäviä ei löydy muualta. Verkossa huomio kiinnittyy helpommin itse asiaan kuin toisen ulkonäköön. Kaverin mielipiteet ja tunteet koetaan tärkeämmäksi kuin ulkoiset tekijät. Ystävyys voi jopa kehittyä syvemmälle tasolle verkossa kuin reaali maailmassa. (Noppiari 2011, 158; Tuominen & Mustonen 2007, 139-140.)

Media on hyvä oppimisen lähde, sillä sieltä omaksutaan erilaista tietoa ja etenkin fiktiivisten mediasisältöjen on todettu opettavan lapsia. Internet ja sosiaalinen media motivoi lapsia ja nuoria oppimaan, auttavat parantamaan koulusuorituksia, tarjoavat välineitä opetukseen sekä tekee oppimisprosessista hauskemman ja vetovoimaisemman. Viihdepelien on osoitettu kehittävän lasten kognitiivisia taitoja hyvin monipuolisesti. Mediasta oppimisella voi olla myös negatiivinen aspekti. Esimerkiksi väkivalta mediassa voi helposti antaa ymmärtämään, että maailma on väkivaltaisempi mitä se oikeasti on. Onkin tärkeä muistaa, että mitä verkossa tehdään ja mitä sieltä omaksutaan. (Salokoski & Mustonen 2007, 31-34.)

Verkon kautta nuoret saavat oman äänensä kuuluviin ja heidät otetaan vakavasti, ei-hän heidän tarvitse paljastaa itsestään mitään tietoja. Omien mielipiteiden julkaiseminen on tehty helpoksi, joten verkko avaa nuorille uudenlaisia mahdollisuuksia. Verkko mahdollistaa muun muassa osallistumisen yhteiskunnallisiin keskusteluihin, sähköpostien lähettämisen kansanedustajille ja kirjoittamisen sanomalehtien yleisönosas-

toille. (Salokoski & Mustonen 2007, 144.) Verkon avulla nuoret voivat kokea, että heillä on vaikutusmahdollisuuksia ja ihmiset kuuntelevat heitä paremmin sitä kautta.

### 3.3 Nuorten vuorovaikutus verkossa

Vuorovaikutus verkossa on hyvin samankaltaista kuin normaalissa arjessa. Thomasin (2007) mukaan lapset ja nuoret tekevät verkkoyhteisöissä samoja asioita kuin tavallisessa maailmassa. Ystävystyminen, omista kiinnostuksen kohteista puhuminen ja harrastuksiin osallistuminen ovat läsnä molemmissa ulottuvuuksissa. Uusitalon ym. (2011, 90-91) mukaan sosiaalinen media yhdistää erilaisia viestinnän muotoja ja vaatii käyttäjältä monipuolista sekä joustavaa medialukutaitoa. Sosiaalisessa mediassa hyödynnetään myös useita eri kieliä, etenkin englannin kieli on tärkeä väline kommunikoidessa verkossa. Tulee myös ottaa huomioon, että kaikki verkossa tapahtuva sosiaalinen vuorovaikutus ei ole ongelmaton ja turvallista. Nuoret voivat kohdata haitallisia mediasisältöjä, kummallisia henkilöitä tai jopa edellä mainittua verkkokiusaamista.

Salokosken ja Mustosen (2007) mukaan erityisen tärkeää nuorille on median käyttäminen sosiaalisen vuorovaikutuksen kanavana. Verkko tarjoaa nuorille paljon mahdollisuuksia aktiiviseen itseilmaisuun ja vertaistuen saamiseen esimerkiksi kehitykseen liittyvissä kysymyksissä on tärkeää nuorille itselleen.

Verkossa on nuorille monia erilaisia vuorovaikutuksen paikkoja. Näissä foorumeissa keskitytään verkkokeskustelujen ylläpitämiseen ja hallinnoimiseen. Yhteisöpalveluisa puolestaan tarjotaan keskustelumahdollisuuden lisäksi mahdollisuutta linkittyä muiden käyttäjien kanssa, kuten Facebookissa tai IRC-Gallerissa. Nuoret käyttävät myös Messenger pikaviestiohjelmaa kuulumisten vaihdossa kavereiden kanssa. (Uusitalo 2011, 91-92.) Näissä vuorovaikutuksen välineissä on hyvä muistaa, että kirjoitetun tekstin kanssa tulee olla varovainen väärinymmärryksiä välttämiseksi.

Tutkimuksien mukaan nuoret ymmärtävät verkon alueena, jossa kommunikointi eroaa kasvokkain tapahtuvasta kommunikoinnista. Tekstipohjaisen viestinnän mennessä vääriin raiteille selvittävät nuoret asioita kavereidensa kanssa puhelimitse, jotta väärinkäsitykset pystytään oikaisemaan. Joissain tapauksissa on myös jouduttu verkossa syntyneitä riitoja selvittämään ja käsittelemään koulussa. Verkkoviestinnälle on myös tyypillistä, että se synnyttää paljon tunteita. Verkkoviestintä on avoimempaa ilmaisua

kuin kasvokkain tapahtuva viestintä, sillä siellä voidaan kätkeytyä anonyymiteetin taakse. (Uusitalo ym. 2011, 129; Noppari ym. 2011, 150.)

### 3.4 Verkon uudet suunnat

Aiemmin esitetyt nuorten verkon käyttötavat elävät jatkuvassa muutoksessa ja uusia käyttömuotoja ja -tapoja syntyy jatkuvasti. Monet tämän hetken trendit saattavat olla jo puolen vuoden päästä vanhoja. Vuorovaikutus, turvallisuus ja tavat toimia verkossa eivät kuitenkaan vanhene. Muutoksien tapahtuessa on asiantuntijoiden vaikea pysyä menossa mukana. Median uusien käyttömahdollisuuksien löytämisessä ovat lapset ja nuoret usein parhaita asiantuntijoita. Aikuisten tehtäväksi jää nuorten opastaminen kriittisiksi median suhteen ja sen sisältöjen kyseenalaistamiseksi. (Tuominen & Mustonen 2007, 148.)

Helsingin Sanomissa (10/2014) nostettiin esille nuorten verkon käytön muuttuva luonne kiteytettynä otsikkoon ”Nuorisotyö menee mobiiliin”. Nuoria auttavat tahot ovat tähän mennessä olleet yleisemmin Facebook, Habbo, IRC-galleria, Demi -lehden verkkokeskustelut ja Aapeli. Muutosta on kuitenkin tapahtunut ja nuoret siirtyvät entistä enemmän kännykkäsovelluksiin käyttäessään mediaa ja verkkoa. Esimerkkinä Yhdysvallat, jossa Facebookin käyttö on vuodessa laskenut 72 prosentista 45 prosenttiin. Tämä sama muutos on myös havaittavissa Suomessa.

Yhteiskunnan voidaan sanoa odottavan ihmisiltä erilaista tietoteknistä osaamista ja mediataitoja. Lapset ja nuoret ovat opetelleet kyseisiä taitoja pienestä asti, vanhempien, kavereiden sekä sisarusten kanssa. Nuoret luottavat omiin taitoihinsa eivätkä näin ollen oletta, että esimerkiksi koulussa opetettaisiin median käyttöä. (Uusitalo ym. 2011, 5.) Suomalaisten nuorten kasvaessa digitaalisessa ympäristössä on luontevaa olettaa, että heille verkon kohtaamispaikat sulautuvat myös verkon ulkopuolisiin tiloihin. Näin virtuaaliminän ja reaalin väliset erot myös kutistuvat. (Noppari ym. 2011, 161.)

Blogien suosio saattaa olla yksi ulottuvuus mikä tulee lähivuosina nousemaan kasvuun ja näkymään selvemmin tulevaisuuden tutkimuksissa, sillä tällä hetkellä nuoret kirjoittavat ja kommentoivat melko harvoin blogeja. Nuoret kuitenkin jo nyt lukevat aktiivisesti blogeja. Tällä hetkellä nuorten aktiivinen sisällöntuotanto keskittyy enemmän Facebookin tila- ja kuvapäivityksiin laajemman sisällöntuotannon sijaan. Twitte-

rin käyttö ei ole vielä saanut Suomessa jalansijaa nuorten keskuudessa ja se voikin tulevaisuudessa olla suosituampi ja käytetympi median muoto. Yhdysvalloissa sen sijaan nuorten Twitterin käyttö on lisääntynyt kahdeksasta prosentista 16 prosenttiin vuoden 2009 ja 2011 välillä. (Aarnio ym. 2012, 18; Rahja 2013, 24; Lenhart ym. 2011, 16.)

On hyvä muistaa, että nuorten median käyttö on yksilöllistä ja moninaista. Verkossa tarvittavat taidot sekä suhde siihen kehittyvät läpi elämän. On nuoria, joille verkossa oleminen, opiskelu ja verkostoituminen on luontevaa, mutta on myös niitä joiden kohdalla näin ei ole. Verkko onkin monille nuorille kiinteä osa elämää ja arkea, jossa verkko- ja reaali maailma vuorottelevat ja lomittuvat luontevasti. (Rahja 2013, 22.)

## 4 TUTKIMUSKYSYMYKSET, -MENETELMÄT JA AINEISTO

Tarkoituksena on selvittää miten nuorisotyöntekijät käyttävät verkkoa työssään ja kohdatessaan nuoria. Verkko on uudenlainen toimintamuoto ja -tapa alati muuttuvassa nuorisotyössä. Verkon tarkoitus on olla osa nuorisotyötä, tukea muita toimintatapoja ja luoda uudenlaisia tapoja tehdä nuorisotyötä. Seuraavaksi esittelen tutkimuskysymykseni ja avaen niitä tarkemmin. Sitten siirrytään aineiston keruuseen sekä itse aineistoon. Tämän luvun lopuksi kerron analyysimenetelmistä ja analyysin tarkemmista vaiheista.

### 4.1 Tutkimuskysymykset

1. Miten nuorisotyöntekijät käyttävät verkkoa työssään?
2. Millaisia verkon käytön ongelmia ja mahdollisuuksia nuorisotyöntekijät näkevät nuorisotyön kehittämisen näkökulmasta?
3. Miten nuorisotyöntekijät kuvaavat verkkovälitteistä vuorovaikutusta nuorten kanssa?

## 4.2 Aineiston keruu ja aineisto

Verkossa tehtävä nuorisotyö on suhteellisen uusi tutkimusaihe. Pääpaino verkkonuurisotyön tutkimuksessa on ollut erilaiset virtuaaliset kohtaamispaikat, kuten Habbo Hotelli. Aiheen tutkimus on kuitenkin koko ajan laajenemassa ja varsinkin opinnäyteitä aiheesta syntyy jatkuvasti. Verkkonuurisotyö on suhteellisen tuore käsite ja voidaan puhua myös verkkoperustaisesta nuorisotyöstä tai verkossa tehtävästä nuorisotyöstä.

### Aineiston keruu

Tutkimuksen yhteiskunnallisena kohteena ovat avoimen nuorisotyön työntekijät. Aineisto on saatu Verkeltä eli Verkkonuurisotyön valtakunnalliselta kehittämiskeskuksesta ja se on ollut osa heidän hankettaan. Aineistosta on myös aiemmin tehty loppuraportti (Hyry, 2013) koskien internetin käyttöä kunnallisessa nuorisotyössä. Aineisto on kerätty etsimällä kuntien nuorisotyöntekijöiden yhteystiedot verkosta ja lähetetty se 2100 työntekijälle.

Tutkimus sai alkunsa, kun Verkestä oltiin yhteydessä Helsingin yliopiston Käyttätymistieteiden laitokseen. Yhteydenoton jälkeen tutkija on ollut itse yhteistyössä Verken kanssa ja saanut sieltä aineistoa koskevat materiaalit sähköisesti. Aineiston keruuseen valmistauduttiin rajaamalla aineistoa. Rajauspyyntö lähetettiin sähköpostilla Verkeen ja he rajasivat aineistosta sellaiset avointa nuorisotyötä tekevät työntekijät, jotka lisäksi työskentelevät pääkaupunkiseudulla.

Aineistonkeruumenetelmänä oli verkossa tehty kysely ja siinä käytettiin Webropol -kyselyä. Aineistonkeruumenetelmänä kysely on sellaisen haastattelun ja havainnoinnin muoto, jossa aineisto kerätään standardoidusti. Kohdehenkilöt muodostavat otoksen tai näytteen tietystä perusjoukosta, tässä tapauksessa pääkaupunkiseudun avoimen nuorisotyön työntekijät. Kyselyn etuna voidaan pitää sen laajuutta ja tehokkuutta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 188-189.) Tällä kyselyllä on pystytty helposti tavoittamaan haluttu kohdejoukko tehokkaasti.

Webropol -kysely on Suomessa laajasti käytössä oleva sovellus ja verkkokyselyt ovat yleistyneet sekä tutkimuksen, että muun yhteiskunnallisen tiedonkeruun välineenä. Webropol soveltaa avointa yhdelle selattavalle web-aukeamalle sijoitettavaa kyselyä



ja siinä voidaan myös eristää kysymyksiä toisistaan. Käytettäessä Webropol -kyselyä pystyy vastaaja myös tarkastelemaan kaikkia vastauksiaan samanaikaisesti. (Selkälä 2013.) Tutkimukseni kannalta tämä aineistonkeruutapa on koettu hyväksi, sillä sitä kautta on saatu kattavia vastauksia kysymyksiin. Omien vastauksien tarkastusmahdollisuuden vuoksi on vastaaja pystynyt miettimään kyselyä koskevia kysymyksiä kokonaisuutena.

Kyselyn kautta saatiin vastauksia nuorisotyön osalta yhteensä 872 kappaletta. Kysely muodostui seitsemästä eri osiosta ja suurin osa kysymyksistä oli muodostettu siten, että vastausvaihtoehdot olivat annettu valmiiksi. Useissa vaihtoehdoissa oli mukana myös vaihtoehto joku muu, mikä? Strukturoitujen kysymysten lisäksi kyselyssä on esitetty myös avoimia kysymyksiä, joita tutkimuksessani tutkitaan.

Aineiston keruu oli sen valmiiksi saadun materiaalin vuoksi ongelmaton. Toki valmiiksi saadun aineiston vuoksi ei ole itse päästy vaikuttamaan aineistonkeruun tyyliin tai kysymyksien tarkkuuteen.

## Aineisto

Koko Suomea koskeva aineisto rajattiin käsittelemään pääkaupunkiseudun avoimen nuorisotyön työntekijöitä. Näin ollen rajauksen jälkeen vastaajia oli 93. Pääkaupunkia koskeva rajaus tehtiin siksi, että alueella on omat haasteensa ja erityispiirteensä. Pro gradu -tutkielman puitteissa tämän kokoinen aineisto koettiin mielekkäimmäksi vaihtoehdoksi. Avoin nuorisotyö on myös yksi niistä työmuodoista, jossa käytetään eniten verkkoa yhtenä työmuotona. (Hyry 2013).

Alkuperäisen aineiston määrällisten vastauksien sijasta keskityttiin neljään avoimeen kysymykseen, joihin vastaaja on voinut vastata täysin omin sanoin. Näistä avoimista kysymyksistä ei ollut aiemmin tehty kattavaa analyysia, jonka vuoksi se valikoitui analyysin kohteeksi. Vastauksia saatiin kaikkiin neljään avoimeen kysymykseen runsaasti, mutta jokaisessa kysymyksessä oli vastaamatta jättänyt noin viisi henkilöä.

Aineisto-otteet on otettu koko aineistosta, eikä aineiston muodon vuoksi ole pystytty erottamaan vastaajia toisistaan. Tämän vuoksi nostetut lainaukset ovat merkitty ote 1, ote 2 ja niin edelleen merkinnöillä. Aineiston analyysiin käytettyä aineistoa oli yhteensä kolmetoista A4 arkkia.

Aineiston käsittely analyysia varten alkoi lukemalla aineisto useaan otteeseen ja miettimällä, että mitkä teemat aineistosta nousevat selkeästi esille. Vähitellen aineistosta löydettiin selkeitä teemoja eri käsityksistä koskien verkkonuorisotyötä. Teemojen hahmottuessa alettiin niitä järjestelemään käsin omiin aiheisiinsa, käyttäen värikyniä samojen käsityskategorioiden liittämiseksi yhteen. Analyysiyksikkö analyysissa on kokonainen lause, sillä niiden mukaan analyysi on tehty.

Aluksi eri teemat tuntuivat sotkeutuvan keskenään, mutta etsiessä niiden eroavaisuuksia ja kirjoja pystyttiin ne jaottelemaan selkeästi omiin kategorioihinsa. Nämä käsityskategoriat jakautuivat tutkimuskysymyksiensä mukaisesti ja lopulta jaoteltiin kolmeen pääkäsityskategoriaan ja niiden alle tuotiin aineistosta esiin nousseita käsityksiä. Aineiston vastauksista jätettiin huomioimatta ne, jotka eivät olleet vastanneet muuta kuin lyhyesti, esimerkiksi pelkästään ”kyllä” tai ”on”. Näin ollen ollaan voitu analysoida kaikki ne vastaukset jotka ovat antaneet selkeän vastauksen esitettyyn kysymykseen.

Kaikki aineiston neljä kysymystä on pystytty koodaamaan samoin tavoin ja löytää sieltä tutkimuskysymyksiin selkeitä ja kattavia vastauksia. Koodaus on tapahtunut eri väreillä ja näin ollen ne on helposti pystytty esittämään kirjallisessa muodossa. Vastaukset on otettu lauseittain aineistoon, eikä yksittäisiä sanoja ole nostettu esille.

#### 4.3 Analyysimenetelmät

Tutkimus on kvalitatiivinen ja menetelmänä on teema-analyysi ja fenomenografia. Näin ollen tutkimuksen aineistosta saadaan nostettua esille niin käsitysten eroja, kirjoja kuin moninaisuutta. Teemoittelu on ollut tämän tutkimuksen aineiston ensimmäinen lähestymistapa. Aineistosta on ensin nostettu tutkimusongelmia vastaavia teemoja ja näin on ollut mahdollista vertailla tiettyjen teemojen esiintymistä ja ilmenemistä aineistossa. (Eskola & Suoranta 2001, 174.) Esimerkki ilmauksesta jolla tunnistin teeman ’kehittyvä verkon käyttö’ oli: ’Vielä liikutaan hyvin alkeellisissa merkeissä. Potentiaalia on mutta tässä ihmetellään miten saisi parhaiten hyödynnettyä nettiä nuorisotyössä’. Siinä esiintyi verkon käytön mahdollisuus, sen kehitettävyyden ja tarve nuorisotyössä. Näin teemoittelun avulla on haluttu poimia tutkimusongelman kannalta olennaista tietoa ja sen jälkeen on analyysiä haluttu täydentää fenomenografisella tut-

kimusotteella. Näin on saatu tutkimuksen kannalta olennaista ja täydentävää tietoa koskien analyysiä.

Fenomenografia tutkii ihmisten erilaisia käsityksiä asioista ja juuri niitä haluttiin aineistosta nostaa esille. Ihmisten käsitykset voivat olla hyvin erilaisia samasta asiasta ja ne voivat riippua muun muassa iästä, koulutustaustasta ja sukupuolesta. On hyvä myös muistaa, että ihmisten käsitykset saattavat muuttua ajan kuluessa. (Metsämurtonen 2008, 34-35.) Huusko ja Paloniemi (2006, 162-163) ovat esitelleet fenomenografiaa laadullisena tutkimussuuntauksena kasvatustieteissä. Heidän mukaansa fenomenografisen tutkimuksen kohteena ovat erilaisia arkipäivän ilmiöitä koskevat käsitykset ja sen tavoitteena on kuvailla, analysoida ja ymmärtää erilaisia käsityksiä ilmiöistä sekä niiden keskinäisistä suhteista.

Aineistoni on kirjallisessa muodossa, jolloin fenomenografia vastaa hyvin sen tarpeisiin, sillä fenomenografisessa tutkimuksessa hyödynnetään erilaisia kirjalliseen muotoon muokattuja aineistoja. Aineistoni kysymyksiin on voitu vastata avoimesti ja tätä myös fenomenografia tukee. Keskeisintä aineistonkeruussa on kysymyksenasettelun avoimuus, jotta erilaiset käsitykset voivat tulla aineistosta ilmi.

Fenomenografinen tutkimus määrittyy sen kohteen ja tutkimuksellinen luonteen kautta. Empiirisenä tutkimuskohteena ovat sen käsitykset ja niiden erilaiset ymmärtämisen tavat. Fenomenografiassa nähdään ihminen rationaalisenä olentona, joka muodostaa käsityksiä koetuista ilmiöistä ja liittää näitä tapahtumia toisiinsa selittämällä niitä. Käsitykset ymmärretään merkityksenantoprosesseina ja niille annetaan mielipidettä laajempi ja syvempi merkitys. (Huusko & Paloniemi 2006, 164-165.) Tutkimuksessani on tutkittu juuri ihmisten omia käsityksiä ja pyydetty vastaajia vastaamaan omien kokemuksiensa pohjalta esitettyihin kysymyksiin.

Käsitykset ymmärretään fenomenografiassa merkityksenantoprosesseina ja ne ovat merkitykseltään mielipidettä syvempiä ja laajempia. Ihmisen ja ympäristön välinen suhde ymmärretään nondualistisena eli yksilö ja maailma ovat sisäisesti suhteessa toisiinsa. Fenomenografian piirissä ajatellaan, että on yksi maailma, joka on samanaikaisesti todellinen ja koettu. Fenomenografisessa tutkimuksessa ei tehdä todellisuutta koskevia väitteitä, vaan kuvataan ihmisten käsityksiä todellisuuden ilmiöistä. (Huusko & Paloniemi 2006, 164-165.)

Fenomenografisen tutkimuksen tavoitteena on löytää ja systematisoida ajattelutapoja, jotka ovat jaettuina ja sosiaalisesti merkittäviä. Näin ollen käsityksistä ei pyritä tuottamaan yksilötason kuvauksia vaan tarkoituksena on saada selville käsitysten eroja tietyssä ryhmässä, tässä tapauksessa nuorisotyöntekijöiden käsitysten eroja. Analyysini mielenkiinto kohdistuu siihen, millaisia käsitykset ovat sisällöltään ja miten ne näyttyvät suhteessa toisiinsa. Käsitysten ja niiden erojen kuvaamisessa tehdään ne ymmärrettäviksi niiden omissa ajatteluyhteyksissään. (Huusko & Paloniemi 2006, 165.)

#### 4.4 Analyysin vaiheet

Fenomenografinen tutkimuksen analyysi etenee vaiheittain. Tulkinta ja merkitysten jäljittäminen tapahtuvat samanaikaisesti usealla tasolla. Jokaisella analyysin vaiheella on vaikutuksensa ja merkityksensä niitä seuraaviin valintoihin. Analyysin tarkoituksena on löytää aineistosta sellaisia rakenteellisia eroja, jotka selventävät käsitysten suhdetta tutkittavaan ilmiöön. (Huusko & Paloniemi 2006, 166.) Seuraavaksi esittelen analyysini vaiheet askeleittain ja kerron mitä missäkin vaiheessa analyysia on tehty.

Tutkin aineistoani kokonaisuutena lukemalla sen huolellisesti läpi useaan kertaan. Teemojen mukaisesti aloin väreän koodaamaan aihekokonaisuuksia. Tämä auttoi minua hahmottamaan minkälaisia aihekokonaisuuksia aineistosta löytyy. Perusteellisen perehtymisen jälkeen alettiin analyysia käymään läpi tutkimuskysymyksittäin ja noudattaen fenomenografisen analyysin vaiheita. Seuraavaksi esittelen tarkemmat analyysin vaiheet.

Tutkimukseni yhtenä tutkimustehtävänä oli tutkia nuorisotyöntekijöiden verkon käytötapoja työssä. Tähän tutkimuskysymykseen haettiin vastausta aineistossani esiintyneestä ensimmäisestä kysymyksestä. Etsin aineistosta eri teemojen pohjalta millaisia tapoja verkon käytöstä oli löydettävissä. Toisessa vaiheessa sain hahmoteltua itselleni esiin nousevat käsityskategoriat ja lähdin väreän koodaamaan saman käsityskategorioiden alle sijoittuvat vastaukset. Keskittyessäni eri käyttömuotoihin sain hahmoteltua ja yhdistettyä eri käsityksiä yhteensä kolmeksi teemaksi. Nämä kolme teemaa nousivat selkeimmin esiin ja niiden alle sain sijoitettua kaikki niitä koskevat käsitykset. Sain siis lajiteltua ja ryhmiteltyä merkitysyksiköt kategorioiksi. (Huusko & Paloniemi 2006).

Kolmannessa vaiheessa muodostin ensimmäisten tasojen alle merkityksiöitä, eli jo löydetty kolme käsityskategoriaa nousi esille ja aloin niiden alle keräämään niihin liittyviä käsityksiä. Neljännessä vaiheessa ilmauksia vertailtiin toisiinsa ja mietittiin miten ne liittyvät koko aineistoon sekä mitkä kuuluivat minkä käsityskategorian alle. Kategoriat saatiin tehtyä sellaisiksi, että ne eivät menneet limittäin toistensa kanssa. (Huusko & Paloniemi 2006).

Viidennessä vaiheessa oli tehty käsityskategoriat, luotu niille nimet ja kerätty tietoa niihin liittyvistä ajatuksista. Tämä oli viimeinen vaihe ja aineistoa alettiin tuottamaan kirjalliseen muotoon. Kustakin käsityskategoriasta kerrotaan avaten käsityksiä tarkemmin ja aineistosta on nostettiin esille jokaiseen kategoriaan sopivia aineistotteita. Ensimmäisen tutkimuskysymyksen kohdalla tulokseksi saatiin kolme pääkategoriaa ja niiden alle nostettua niihin sopivia käsityksiä.

Toista tutkimuskysymystä lähdin analysoimaan samalta pohjalta kuin ensimmäistä. Tutkimustehtävänä oli tutkia verkon käytön ongelmia ja mahdollisuuksia nuorisotyöntekijöiden näkökulmasta. Tähän haettiin vastausta aineiston avoimesta kysymyksestä koskien verkon käytön ongelmia ja hyödyntämistä. Sen pohjalta lähdin etsimään sopivia teemoja ja sen jälkeen käsityskategorioita tähän tutkimuskysymykseen. Käsitusten kategorisointi tapahtui samalla tavalla kuin aiemmin eli värikoodien avulla ryhmiteltiin saman kategorian alle niitä koskevia käsityksiä. Käsituskategorioita muodostui tähän tutkimuskysymykseen yhteensä neljä.

Kolmas tutkimuskysymykseni koskee vuorovaikutusta nuorten kanssa ja tämän tutkiminen aineistosta oli kaikkein haasteellista. Haasteellista oli jaotella omat käsityskategoriat niitä parhaiten kuvaavalla tavalla. Jokaisen aineistossa esitetystä kysymyksestä pystyi löytämään tähän tutkimuskysymykseen vastauksia. Jälleen käsityskategorioiden hahmottamiseen auttoi värien käyttö. Kategoriat alkoivat muodostua ja ne saatiin nimettyä niitä parhaiten kuvaavalla tavalla. Käsituskategorioita yhteensä viisi ja niiden alle pystyttiin nostamaan useita käsitteitä koskien vuorovaikutuksen muotoja nuoren ja nuorisotyöntekijän välillä.

Kaiken kaikkiaan koko aineisto pystyttiin käymään samojen askelien avulla läpi ja löytämään jokaiseen tutkimustehtävään omat teemansa ja niiden alle käsityskategoriat. Kategorioiden nimeäminen alun jälkeen myös muodostui niitä parhaiten kuvaavalla tavalla. Kuvaukset ovat lyhyitä ja selkeitä ja jokaista aineistosta nostettua lainausta

on perusteltu niitä tarvittavalla tavalla. Seuraavassa luvussa käydään läpi tutkimuksen tulokset vaihe vaiheelta ja tuodaan esille niitä hyvin kuvaavia aineisto-otteita.

## 5 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä luvussa esittelen analyysin tulokset ja vastaan tutkimuskysymyksiin, joiden aiheena ovat nuorisotyöntekijöiden verkon käyttö (6.1), verkon käytön ongelmat ja mahdollisuudet (6.2) sekä vuorovaikutus nuorten kanssa verkossa (6.3).

### 5.1 Verkon käyttö työssä

Eri nuorisotyöntekijät käyttävät verkkoa eri tavoin ja verkon rooli muun nuorisotyön ohella vaihtelee. Löysin analyysissä kolme erilaista verkon käyttötapaa: suppea, kehittävä ja laaja tapa. Seuraavaksi käyn nämä läpi, kuvailen käyttötapojen sisältöä ja annan aineistoesimerkkejä nuorisotyöntekijöiden vastauksista.

#### 1. Suppea verkon käyttö

Suppeassa verkon käyttötavassa Facebookin käyttö on tyypillinen esimerkki. Melkein puolet vastaajista sanoo käyttävänsä Facebookia työssään ja se on yksi suurimpia verkon käyttömuotoja nuorisotyössä. Facebookia käytetään asioista tiedottamiseen, keskusteluun chatissa sekä yleiseen yhteydenpitoon. Monet pääosin käyttävät Facebookia verkkonuorisotyössä ja näkivät sen positiivisena osana työtä. Koettiin, että Facebookin kautta nuoret ovat tavoiteltavissa ja sitä kautta heihin saadaan parhaiten yhteyttä.

*Ote 1: Työyhteisössämme käytämme pääosin Facebookia. Olemme kokeneet sen toimivaksi kanavaksi, ja nuoret ottavat meihin yhteyttä sen kautta.*

Suurimman osan mielestä Facebookia pystyi parhaiten käyttämään juuri nuorten kanssa yhteydenpitoon ja keskusteluun. Koettiin, että Facebookin kautta nuoret ovat tavoiteltavissa ja sitä kautta heihin saadaan parhaiten yhteyttä.

*Ote 2: Facebook on tehokkain keino pitää yhteyttä nuoriin silloin, kun heidän kanssaan ei ole kasvokkain.*

Facebookin avulla voitiin myös luoda erilaisia ryhmäkeskusteluja, joissa voidaan keskittyä pelkästään tiettyä ryhmää koskeviin asioihin. Lisäksi nuorten kanssa pystyttiin

käymään kahdenkeskisiä keskusteluja Facebookin välityksellä. Kahdenkeskisten keskustelujen kautta nuori saattoi pystyä puhumaan vaikeistakin asioista, mikä ei välttämättä kasvotusten luonnistuisi.

*Ote 3: Erityisen hyväksi etenkin facebook on osoittautunut kahdenkeskisissä keskusteluissa nuoren kanssa. Nuori pystyy puhumaan avoimesti, kun ympärillä ei ole muita ja hän tietää että keskustelu on meidän välistä.*

*Ote 4: Omassa toiminnassa Facebook auttaa nuorten ryhmätoiminnassa, koska nuoret on helppo tavoittaa sitä kautta.*

Facebookissa tiedottamalla ja ilmoittamalla saatiin tavoitetuksi niitäkin nuoria, jotka eivät syystä tai toisesta käy nuorisotalolla.

*Ote 5: Facebook on kätevä tiedonvälitys ja omien kaupungin sivujen kautta tiedottaminen kätevää.”*

*Ote 6: Käytän itse lähinnä Facebookia nuorisotyössä siitä syystä, että siellä on kaikki nuoret ja sinne on helppo linkkailla ja jakaa erilaisia juttuja esim. mainoksia tapahtumista ja keskustelua herättäviä uutisjuttuja jne.*

Facebookin huonona puolena mainittiin se, että viestit eivät tavoita kaikkia. Lisäksi kaiken ikäisiä nuoria ei pystytä lisäämään kaveriksi, sillä Facebookin säännöt estävät alle 13-vuotiaiden ottamisen ystäväksi. Tästä huolimatta asioista tiedottaminen onnistuu esimerkiksi nuorisotilan omilla Facebook sivuilla.

Nuorisotyöntekijät kokivat myös, että monet nuoret saattavat luulla, että työntekijät ovat vain seuraamassa heidän puuhiaan uteliaisuuttaan. Seuraamisella voi olla muitakin vaikuttimia, sillä yksi maininta oli tapauksesta, jossa Facebookin kautta nähdyn keskustelun vuoksi saatiin estetyksi nuorten suunnittelema joukkotappelu.

*Ote 7: Koko ajan tulee helpommaksi työvälineeksi, kun nuoretkin tajuaa, että ei olla pelkästään käyttämässä niitä esim. facebookissa.*



## 2. Kehittyvä verkon käyttö

Kehittyvän verkon käytön kokemuksissa tuotiin esille verkon ongelmia ja kehittämistarpeita. Kehittyvää verkon käyttöä edustavia vastaajia oli noin viidesosa kaikista vastaajista. Vastaajat toivat esille omien valmiuksien ja mahdollisesti kiinnostuksenkin puutteita, teknisiä ongelmia sekä verkon toistaiseksi vähäistä integrointia muihin nuorisotyön muotoihin.

*Ote 8: Ei mitään ihmeellisiä kokemuksia, liian vähän tulee nettiä työssä käytettyä kunnolla.*

*Ote 9: Meille vielä toistaiseksi internet on ensisijaisesti tiedotuskanava, mutta kehitetään koko ajan.*

Tekniikan kanssa saattoi olla ongelmia ja välineistössä puutteita. Ohjeistukseen ei joidenkin työntekijöiden mielestä oltu paneuduttu tarpeeksi. Oli siis vaikea käyttää verkkoa työssä, jos ei tiennyt mihin sitä voi käyttää ja millä tavoin sitä voitaisiin hyödyntää muun työn ohella.

*Ote 10: Välillä on ollut ongelmia tekniikan kanssa esim. langaton verkko on ollut hidas ja xbox360 nettiyhteys valittaa, että se on osittain blokattu.*

*Ote 11: Vielä liikutaan hyvin alkeellisissa merkeissä. Potentiaalia on mutta tässä ihmetellään miten saisi parhaiten hyödynnettyä nettiä nuorisotyössä.*

Verkon käyttö ei näin ollen ollut välttämättä omasta halusta kiinni, vaan ongelmana nähtiin koulutuksen puute ja yksinkertaisesti se, että ei osannut hyödyntää verkkoa omassa työssään.

*Ote 12: Itse pitäisi oppia enemmän.*

*Ote 13: Ongelmia on lähinnä tuottanut se, että verkkonuorisotyö jää helposti yhden työntekijän harteille, sillä tietokoneen käyttötaidot ovat hyvin eritasoisia.*

Jotkut myös kokivat, että verkon kautta yhteydenotto ja kontakti nuoriin jäi hyvin pinnalliseksi. Koettiin, että kasvotusten näkeminen ja asioista puhuminen on parempi keino kuin jutella verkon välityksellä. Yksi maininta oli siitä, että ensiksi aloitetaan keskustelu verkossa, mutta pyydetään sitten nuorta tulemaan nuorisotalolle jatkamaan asiasta keskustelua.

*Ote 14: Kontaktit netin välityksellä hyvin ohuita.*

*Ote 15: Kaikki on sujunut ihan ok, vuorovaikutus on melko pinnallista ja lähinnä mainontaa.*

Kehittyvässä käyttötavassa kuitenkin toivottiin, että verkon käytöstä kertyisi lisää kokemusta ja tulevaisuudessa sitä pystyttäisiin käyttämään enenevissä määrin muun työn tukena.

### 3. Laaja verkon käyttö

Laajassa verkon käyttötavassa verkkoa osattiin hyödyntää monin eri tavoin. Verkossa nähtiin potentiaalia nuorisotyössä ja sitä haluttiin käyttää muun nuorisotyön ohella työtä laajentamaan. Pääpaino laajassa näkökulmassa oli verkon käyttäminen markkinoinnissa, mainostamisessa ja tiedotuksessa sekä nuorten tarpeiden huomioonottamisessa. Vastaajista noin viidesosa käytti verkkoa laajasti työssään. Verkkoa pidettiin myös oleellisena osana nykyistä nuorisotyötä ja siihen haluttiin panostaa muun työn ohella.

*Ote 16: Käytämme alueellisessa nuorisotyössä internetiä päivittäin. Olemme jakaneet tehtäviä työyhteisön kesken, mutta käytämme kaikki nettiä työvälineinä. Kokemuksemme ovat vain positiivisia.*

Yksi henkilö toi esille, että työyhteisössä kokemukset verkosta olivat osin kielteisiä. Hänen mielestään verkon käyttö oli kuitenkin tärkeä osa nuorisotyötä, koska verkko on osa nuorten arkipäivää, jolloin myös nuorisotyöntekijöiden tulisi ymmärtää verkon käytön tärkeys kohdatessaan ja auttaessaan nuoria.

*Ote 17: Nykyinen työyhteisöni on jokseenkin internet-kielteinen, mutta itse olen käyttänyt internetiä menestyksekkäästi omassa työssäni ja saanut aikaan hyviä tuloksia.*

Laajassa näkökulmassa korostettiin, että nykyinen verkon käyttö haastaa vanhat nuorisotyön tavat, esimerkiksi kokouskäytännöt. Jokaisen työntekijän ei tarvitse olla fyysisesti läsnä samassa paikassa vaan kokouksia voidaan järjestää esimerkiksi pilvipalveluiden kautta. Tiedot ja päätökset saadaan nopeasti perille ja kaikkien nähtäville.

*Ote 18: Internet haastaa perinteiset kokous- ja vaikuttamismenetelmät. Monet asiat joista on päätettyä talokokouksissa, voidaan nyt tehdä verkossa.*

Jotkut mainitsivat pelien ja nettipelien tärkeyden verkkonuorisotyössä. Lisäksi oli muutama maininta kuvien jakamisesta, videoiden katsomisesta ja tiedonhausta yhdessä nuorten kanssa. Verkkoa yritettiin hyödyntää mahdollisimman monella tapaa. Näin saatiin myös nuoret mukaan osallistumaan ja tehtiin asioita yhdessä heidän kanssaan.

*Ote 19: Erittäin tärkeä osa meidän jokapäiväistä työtämme. Teemme nuorisotyötä sosiaalisessa mediassa päivittäin ja järjestämme myös pelitoimintaa avoimessa toiminnassa sekä konsoleilla että tietokoneilla.*

Laajassa verkon käyttötavassa korostettiin nuorten huomioonottamista enemmän kuin muissa käyttötavoissa. Haluttiin selvästi ymmärtää paremmin nuorten maailmaa ja ymmärrettiin myös se, että verkko on nuorille arkipäivää, jolloin myös nuorisotyöntekijöiden tulisi käyttää ja hyödyntää verkkoa omassa työssään.

Yhteenvetona ensimmäiseen tutkimuskysymykseen voidaan todeta, että nuorisotyön kentällä on monenlaisia tapoja käyttää verkkoa ja eri ihmiset kokevat verkon eri tavoin omassa työssään. Kolme käyttötapaa, suppea, kehittyvä ja laaja jakautuivat jokseenkin tasaisesti nuorisotyöntekijöiden vastauksissa.

Vastattaessa tutkimuskysymykseen voidaan todeta, että nuorisotyöntekijät käyttävät verkkoa suppeasti, kehittyvästi ja laajasti. Facebook on vahvimmin esillä suppeassa käyttötavassa ja sen avulla pystytään hoitamaan monia uusia asioita nuorisotyössä, koskien nuorten tavoitettavuutta, markkinointia, viestintää ja yleistä keskustelua. Facebookin moninaisuus onkin varmasti sen yksi suurimpia vahvuuksia verkkonuoriso-

työn kentällä. Onhan Facebook toki muutenkin yksi laajimmin käytetty muoto sosiaalisessa mediassa.

Kehittyvässä käyttötavassa korostui vahvasti verkon negatiivinen aspekti eikä myöskään haluttu ottaa verkkoa osaksi nuorisotyötä. Paljolti negatiiviset kokemukset juonsivat juurensa verkon käytön kokemattomuudesta jolloin ei pystytty näkemään sen potentiaalia nuorisotyössä

Laajasti verkkoa pystyttiin hyödyntämään myös monen nuorisotyöntekijän mielestä, sillä verkko mahdollistaa monia eri kanavia ja paikkoja olla yhteydessä nuoriin, järjestää tapahtumia, tiedottaa ja hoitaa muita nuorisotyöntekijöiden työasioita. Verkossa nähtiin paljon potentiaalia ja se koettiin pysyväksi osaksi nykyistä nuorisotyötä.

## 5.2 Verkon käytön haasteet

Toinen tutkimuskysymys selvittää nuorisotyöntekijöiden ajatuksia verkon käytön ongelmista ja mahdollisuuksista nuorisotyön kehittämisessä. Verkko ei ole vielä täysin vakiinnuttanut paikkaansa nuorisotyön kentällä ja työntekijät näkevät sen hyvin eri tavoin. Analysoin aineistosta kolmenlaisia haasteita, jotka nimesin: verkkokäytäntöjen kehittymättömyys, tekniset rajoitukset ja työyhteisön tuen puute. Lisäksi vastaajissa oli niitä jotka eivät nähneet verkossa juuri mitään parannettavaa eikä myöskään mahdollisuuksia.

### 1. Verkkokäytäntöjen kehittymättömyys

Nuorisotyöntekijät näkevät monia haasteita koskien verkkokäytäntöjen kehittymättömyyttä. Kehittymättömyydestä puhuttaessa voidaan siihen liittää niin sääntöihin, aikaan, koulutukseen ja työn tärkeysjärjestykseen liittyviä seikkoja.

Verkkokäytäntöjen kehittymättömyyden näkökulmasta nousee vahvasti esille sääntöjen puutteellisuus nuorisotyöntekijöiden verkon käytössä. Työntekijät kokevat, että heille ei ole annettu tarvittavia ohjeita toimia verkossa. Pelkona onkin, että sääntöjä rikotaan ja toimitaan verkossa väärin. Työntekijät toivoivatkin, että heille tehtäisiin yhteiset pelisäännöt joita noudattaa.

*Ote 20: Selkeitä ohjeita miten internetiä hyödyntää nuorisotyössä, eikä epämääräisiä ohjeistuksia.*

*Ote 21: Epäselvyydet hankaloittavat toiminnan järjestämistä ja internetin hyödyntämistä avoimessa tilatoiminnassa. Haemme parasta aikaa selkeitä sääntöjä ja yhtenäisiä käytäntöjä ym. asioihin.*

Toisena verkkokäytäntöjen kehittymättömyytenä voidaan pitää aikaa. Monet työntekijät nostivat esille, että verkon käytölle ei ole annettu omaa aikaa vaan sitä tulee käyttää muun työn ohessa. Monien vastaajien mielestä olisikin tärkeää, että annettaisiin selkeä aika kuinka paljon verkkoa voidaan käyttää, esimerkiksi päivätasolla.

*Ote 22: Nettityötä pitää tehdä muun työn ohessa, sille ei ole erikseen resursoitu aikaa. Joskus ehtii enemmän, joskus ei ollenkaan mikä tekee työstä satunnaista.*

*Ote 23: Tahtoisin, että päivittäin voitaisiin tehdä nuorisotyötä ainakin tunnin ajan verkossa, ellei enemmänkin.*

Muutama vastaaja korosti verkkokäytäntöjen kehittymättömyydessä työn tärkeysjärjestystä, jolloin verkkoa ei nähty oleellisena osana muuta työtä vaan kaikki muu työ meni verkon käytön edelle. Tämä oli ajan käytön kanssa rinnakkainen asia, sillä yksinkertaisesti työaika ei riittänyt verkon käyttöön ja silloin verkko jäi tärkeysjärjestyksessä muun työn ulkopuolelle.

*Ote 24: Paljon muutakin työtä ja joutuu laittamaan asioita tärkeysjärjestykseen. Valitettavasti ajoittain verkkonuorisotyö ei ole tärkeimpänä listalla.*

Monet toivoivat myös koulutusta verkon käyttöön. Koulutuksen puutteellisuus nähtiinkin yhtenä ongelmana sillä ilman osaamista ei verkkoa pystytä lähteä käyttämään osana muuta nuorisotyötä. Kouluttamisen tärkeyttä tulisi korostaa ja mahdollisesti järjestää työntekijöille esimerkiksi kursseja koskien verkon käyttöä.

*Ote 25: Toivoisin, että organisaatiomme kouluttaisi työntekijöitään ja laatisi yhteiset suunnitelmat verkkotyölle, jotta kaikkien olisi helppo noudattaa jonkinlaista linjaa verkkonuorisotyössä.*

## 2. Tekniset rajoitukset

Toisena verkon käytön haasteena nuorisotyöntekijät näkivät teknisyyden eli sen miten verkkoa voitaisiin hyödyntää, mitä mahdollisuuksia sillä on ja millaisia työkaluja voitaisiin käyttää. Muutoksia tekemällä kuitenkin koettiin, että verkon käyttö on oleellinen osa nuorisotyötä.

*Ote 26: Nuoret ovat nykyään enemmän internetissä ja olisi tärkeää, että meillä olisi työkalut kohdata nuoria siellä.*

*Ote 27: Jos näin voi sanoa, mielestäni internet on oiva nuorisotyön menetelmä ja työkalu.*

Suurimpana ongelmana teknisyydessä nähtiinkin juuri puutteelliset työkalut. Monet työntekijät toivoivat työpaikoilleen lisää tietokoneita tai älypuhelimia. Koettiin, että hyvien työkalujen avulla pystyttäisiin paremmin kohtaamaan nuoria ja paneutumaan paremmin verkkonuorisotyöhön.

*Ote 28: Älypuhelimet työntekijöille.*

*Ote 29: Meitä on kolme työntekijää ja kaksi konetta.*

Lisäksi muutama mainitsi, että työpaikalla on huonot internetyhteydet sekä päivitykset tietokoneissa ovat vanhoja. Hyvien yhteyksien avulla sekä uusimpien päivityksien avulla työnteko olisi jouhevampaa ja helpompaa.

*Ote 30: ...Verkkoyhteyksiä ei ole kunnollisia.*

*Ote 31: Laitteisto mm. selaimien päivitykset.*

Toivottiin myös, että verkkoa kehitettäisiin ja hyödynnettäisiin enemmän nuorisotyössä. Eräs nuorisotyöntekijä nosti myös esille sen, että verkossa on mahdollisuuksia. Tätä työntekijää kuitenkin mietitytti, että mihin suuntaan kehitys vie verkkonuorisotyötä ja millaisia uusia menetelmiä nousee esille tulevaisuudessa.

*Ote 32: Hyvät mahdollisuudet kun hieman kehitettäisiin lisää.*

*Ote 33: Kaikki ovet avoinna. Odotellaan milloin facebookin suosio laantuu ja mihin se seuraavaksi siirtyy.*

### 3. Työyhteisön tuen puute

Työyhteisö ja sen yhteisöllisyyden puute nähtiin myös yhtenä haasteena. Ilmapiiri eri työyhteisöissä oli hyvin vaihtelevaa ja ihmiset käyttivät verkkoa monella tapaa. Eräessä tapauksessa verkon käyttöön kannustettiin, mutta ei kuitenkaan annettu valtuuksia kehittää toimintatapoja eteenpäin.

*Ote 34: Internetin käyttämiseen kannustetaan... Koen kuitenkin, että mahdollisuudet vaikuttaa verkkonuorisotyön kehittämiseen ovat heikot. Koen itseni organisaatiossani yksinäiseksi ritariksi joka toimii verkossa lähinnä omien toimintatapojen mukaisesti.*

Jotkut nuorisotyöntekijät kokivat, että olivat ainoita jotka olivat innostuneita verkon käytöstä omassa työpaikassaan. He kokivat selkeästi kuuluvansa vähemmistöön ja olevansa tietyllä tapaa myös yksin työyhteisössään.

*Ote 35: Vähemmistöön kuuluminen: muut eivät koe verkkonuorisotyötä tärkeäksi. Lisäksi työaikani ei riitä homman ajamiseen yksin läpi tai nettivastavaksi, joka hoitaa nuorisotilan koko verkkonuorisotyötä yksin.*

Yksi nuorisotyöntekijä toi suoraan esille sen, että hänen työyhteisönsä on hyvin internet kielteinen. Esille nousikin muiden työntekijöiden asenneongelmat verkon käytön suhteen. Työntekijä koki, että verkkoon suunnatut resurssit jäävät hyödyntämättä nuorisotyössä.

*Ote 36: Työyhteisöni on äärimmäisen internet-kielteinen ja heidän näkemyksensä verkkonuurisotyöstä tuntuu olevan se, että nuoret tulee saada pois verkosta "oikeaan" elämään... Luulen, että asenneongelmat työntekijöiden keskuudessa ovat suurimmat syyt miksi tässä asiassa ei hyödynnetä resursseja niiden laajuuden mukaisesti.*

Esille tuotiin myös organisaation rooli verkkonuurisotyössä. Toivottiin, että organisaatio antaisi oman panoksensa verkkonuurisotyöhön. Lisäksi koettiin, että johtoportaan tulisi olla tietoinen nuorisotyöntekijöiden verkon käyttötavoista ja mahdollisista ongelmista sen käyttöä koskien.

*Ote 37: Toivoisin, että koko organisaatio osallistuisi verkkonuurisotyöhön.*

*Ote 38: Lisää tietoa myös johtoportaan.*

Esimiesten rooli nousi esille ja toivottiin, että esimies osallistuisi enemmän verkon käyttöön, esimerkiksi omalla Facebook profiililla. Esimiehiltä toivottiin myös selkeää ohjeistusta verkon käytön suhteen ja siitä mihin asioihin tulisi verkkonuurisotyössä keskittyä.

*Ote 39: Esimiehetkin voisivat olla esim. Facebookissa työprofiililla ja asioita voisi hoitaa myös sitä kautta...*

*Ote 40: ... Esimiehiltä tulisi ohjeistus mihin keskitytään eniten.*

Lisäksi yksi työntekijät toi esille sen, että työyhteisössä voisi selkeästi olla yksi henkilö, joka keskittyisi täysipäiväisesti verkossa työskentelyyn. Näin voitaisiin käyttää kunnolla aikaa verkkonuurisotyöhön eikä se jäisi muiden töiden alle.

*Ote 41: Som jag skrev tidigare borde det finnas en person som jobbar heltid på nätet.*

Jotkut vastaajista toivoivat, että muita työntekijöitä opastettaisiin internetin käytössä. Lisäksi työkavereille toivottiin lisäkoulutusta verkon käytön suhteen, sillä koettiin, että se olisi heille tarpeellista.



*Ote 42: Joillekin koulutus aiheesta tekisi varmasti hyvää.*

*Ote 43: Haluaisin selkeät ohjeet työprofiilien käytöstä, koska valitettavasti kaikilla työntekijöillä ei ole ”maalaisjärkeä” ja osaamistakaan ymmärtää mitä työprofiilissa voi jakaa, kuten esim. valokuvat*

#### 4. Ei tarvetta muutokseen

Nuorisotyöntekijöiden joukosta löytyi kymmenkunta niitä, jotka eivät keksineet parannusehdotuksia tai ylipäättään nähneet tarvetta muutokseen verkkonuorisotyössä.

*Ote 44: En keksi aihetta muutokseen.*

*Ote 45: Hyödynnämme juuri tarpeellisella tasolla.*

Yksi vastaaja oli sitä mieltä, että Facebookin lisäksi ei ole tarvetta muulle toiminnalle verkossa. Lisäksi eräs vastaaja toivoi, että verkkoa ei tarvitsisi käyttää juuri lainkaan. Vastaajat toivat siis selkeästi esille sen, että verkko ei ole heidän mielestään oleellinen osa nuorisotyötä.

*Ote 46: En näe muuta kun Facebook.*

*Ote 47: Toivoisin ettei tarvitsi niin paljon käyttää nettiä – pelaamiset eivät kiinnosta.*

Nuorisotyöntekijät näkevät siis haasteena verkkokäytäntöjen kehittymättömyydessä niin säännöt, ajan, koulutuksen kuin työn tärkeysjärjestyksen. Vaikka nämä seikat nähdään selkeästi ongelmana verkkonuorisotyön piirissä halutaan niihin selkeästi panostaa ja viedä asioita parempaan, toimivampaan suuntaan.

Toisena haasteena nähtiin tekniset rajoitukset. Monissa nuorisotyön työpaikoissa on selkeää puutetta niin välineistä kuin niiden toimivuudesta. Käyttömahdollisuuksiin kaivattiin lisää tietoa ja ennen kaikkea apua siihen miten kaikin tavoin voitaisiin verkkoa hyödyntää nuorisotyössä.

Työyhteisön puutteellisuudessa oli monin paikoin parannettavaa nuorisotyöntekijöiden mielestä. Saatettiin mahdollistaa verkon käyttöä työssä, mutta ei kuitenkaan annettu valtuuksia suunnitella ja viedä asioita eteenpäin. Lisäksi jotkut työntekijät toivoivat työtovereilleen lisää koulutusta ja ohjeistusta verkon käytössä.

Kaiken kaikkiaan verkossa nähtiin hyvin paljon haasteita nuorisotyöntekijöiden mielestä. Osa kuitenkin näki ongelmat enemmänkin mahdollisuutena, kunhan vain ongelma kohtiin puututtaisiin ja järjestettäisiin koulutusta sekä opastusta verkon käytössä. Verkkonuorisotyössä on paljon haasteita, mutta onneksi myös paljon mahdollisuuksia.

### 5.3 Vuorovaikutus nuorten kanssa verkossa

Kolmas tutkimuskysymys selvittää nuorisotyöntekijöiden verkkovälitteistä vuorovaikutusta nuorten kanssa. Verkkovälitteisellä nuorisotyöllä työntekijät pystyvät kommunikoimaan nuorten kanssa uudella tavalla haastaen perinteisen nuorisotiloilla tapahtuvan toiminnan. Löysin aineistosta viisi erilaista tapaa olla nuorten kanssa vuorovaikutuksessa verkossa: kommunikointi, yhdessä tekeminen, ohjeistus, huolenpito ja tavoitettavuus. Järjestys on muodostettu mainintojen yleisyyden perusteella.

#### 1. Kommunikointi

Eniten nuorisotyöntekijät toivat esille sitä, että kommunikointi nuorten kanssa verkossa on hyvin yleistä ja monipuolista. Verkon avulla nuoret ovat helposti tavoitettavissa ja lähestyvät myös ohjaajia verkon kautta. Koettiin, että nuorten on jopa helpompi lähestyä ohjaajaa verkkovälitteisellä vuorovaikutuksella.

Nuorien saattaa myös olla helpompi puhua vaikeista asioista verkossa kuin kasvotusten. Kuitenkin koettiin, että on myös tärkeää pystyä kasvotusten. Yksi vastaaja toi myös esille sen, että nuorten voi olla helpompi puhua asioista anonyymisti. Tällainen vuorovaikutus ei onnistu kuin internetin kautta jolloin kasvotusten kommunikointi olisi miltei mahdotonta.

Nuorisotyöntekijöiden mielestä verkko on iso osa nuorten arkipäivää jolloin on luonnollista myös lähestyä nuoria sitä kautta. Nuorten on myös itse helpompi olla yhteydessä ohjaajiin sitä kautta.

Koettiin myös, että nuoret saattavat kokea ryhmäpaineen kasvokkain tapahtuvassa vuorovaikutuksessa. Verkon kautta nuori pystyykin juttelemaan ohjaajan kanssa kahden kesken ja näin ollen luottamus ohjaajan ja nuoren välillä säilyy. Vaikka hyötyjä on paljon koki yksi vastaaja, että verkon kautta kommunikoidessa kontakti nuoreen jää ohueksi.

Nuorisotyöntekijät toivoivat, että nuoret pitäisivät heitä luotettavina aikuisina verkossa, joille olisi helppo jutella asioista. Nuorten saattaisi olla helpompi madaltaa kynystä jutella vaikeistakin asioista.

*Ote 48: Facebookissa nuori uskaltaa lähestyä helpommin vaikeista asioista. Aloitamme keskustelun netissä, mutta pyydämme heitä käymään talolla jatkamassa keskustelua.*

*Ote 49: Internetin käyttö on nuorille niin arkipäivää, että heidän on helpompi ottaa yhteyttä ohjaajiin sitä kautta.*

*Ote 50: Helppo jutella anonyymisti, joillekin etänä juttelu toimii paremmin kuin kasvokkain.*

## 2. Yhdessä tekeminen

Nuorisotyöntekijät korostivat, että verkon avulla he pystyvät ja haluavat tehdä asioita yhdessä nuorten kanssa. Näin ollen vuorovaikutus nuorten kanssa levittäytyy koskemaan myös verkkonuorisotyötä yhteisen tekemisen kautta. Verkon avulla työntekijät voivat muun muassa hankkia tietoa eri asioista yhdessä nuorten kanssa.

*Ote 51: Internet on tehokas tiedon hankintaväylä yhdessä nuorten kanssa työtä tehdessä*

Nuorisotyöntekijät kokivat, että pienryhmien kesken voidaan keskustella kaikkia kiinnostavista asioista ja jakaa esimerkiksi videoita koskien yhteistä asiaa. Yksi työntekijä toi esille myös sen, että verkon välityksellä voidaan etsiä tietoa juuri tietyistä asioista, esimerkiksi päihteistä. Näin ollen voidaan yhdessä nuorten kanssa miettiä ja keskustella tärkeistä ja heitä kiinnostavista asioista.

*Ote 52: Ajan saatossa olen perustanut 4 pienryhmää joissa viestiminen ryhmän sisällä on kätevää ja aiheista fiilistely esimerkiksi skeittiryhmässä skeittivideoiden ja kuvien jakaminen...*

Muutaman vastaajan mielestä verkon välityksellä on helppo sopia retkistä yhdessä nuorten kanssa. Voidaan yhdessä ja helposti etsiä sopivia ajankohtia tuleville tapahtumille nuorten kanssa.

Esille tuotiin myös se, että internet mahdollistaa nuorten maailmassa mukana pysymisen. Tätä kautta ymmärretään paremmin nuorten kulttuurin muutoksia sekä tiedetään missä nuoret liikkuvat. Verkon avulla nuorisotyöntekijät kokevat myös pääsevänsä lähemmäksi nuoria ja heidän arkeaan. Koetaan, että internet on osa luonnollista kehityskaarta ja sen avulla voidaan olla mukana nuorten maailmassa.

*Ote 53: Internetin käyttö mahdollistaa erilaisen näkyvyyden nuorten keskuudessa. Sitä kautta pysyy myös kartalla nuorten ja kulttuurin muutoksista, sekä tilanteista nuorten yhteisöissä. Pystyy esim. puuttumaan tai huomaamaan apua tarvitsevia nuoria.*

Eräs työntekijä toi esille sen, että nuorten kanssa voidaan yhdessä kirjoittaa blogia verkossa. Nuorisotyöntekijät haluaisivat ottaa enemmän ohjia käteen koskien verkon kehittämisen tapoja. Tällä tavoin voitaisiin yhdessä nuorten kanssa tehdä uusia asioita ja luoda uusia toimintoja verkkonuorisotyön kentälle. Tätä kautta saataisiin nuoret myös toimimaan yhdessä niin ohjaajien kuin muidenkin ihmisten kanssa.

*Ote 54: Tahtoisin pilotoida pelitalohanketta ja tehdä nuorisotyötä digitaalisten pelien maailmassa, joko yhteisen tekemisen kautta tai sitten pelkästään ohjaajana, ohjaamalla nuoria yhteiseen tekemiseen.*

Yksi nuorisotyöntekijä toi esille sen, että hänen organisaationsa voisi mahdollistaa eri toimintatapoja yhteiseen tekemiseen ohjaajan ja nuoren välillä. Näin nuorisotyöntekijät pysyisivät paremmin mukana nuorten muuttuvassa maailmassa.

*Ote 55: Haluaisin, että organisaationi mahdollistaisi tavat ja välineet kannustaa ja osallistaa nuoria tuottamaan mediaa internetissä yhdessä ns. nuoriso-ohjaajan kanssa osana normaalia talotoimintaa.*

### 3. Ohjeistus

Muutamit työntekijät kokivat, että heitä tulisi ohjeistaa verkkovälitteisessä vuorovaikutuksessa, luottamuksen ja sääntöjen osalta. Kommunikoidessa nuorten kanssa verkossa on tärkeää myös miettiä nuorisotyöntekijöiden omia toimintatapoja. On hyvä miettiä, että miten nuorille puhutaan verkossa ja muistaa, että väärinkäsityksiä ei pääsisi syntymään.

*Ote 56: Keskustellessa netissä on tärkeää, että viesti menee perille. Tarkoittaen, että hymiöiden sun muiden käyttöä tarvitsee miettiä tarkkaan ettei tule väärinkäsityksiä siitä tarkoittaako jotain asiaa tosissaan vai vitsillä.*

Nuorisotyöntekijät kokivat, että olisi hyvä olla tiettyjä sääntöjä siihen miten suhtautua nuorten paljastuksiin verkossa. Puutteellisten ohjeiden vuoksi eivät nuorisotyöntekijät välttämättä osaa toimia oikealla tavalla verkossa. Lisäksi pohdittiin, että miten nuorten kanssa pystyttäisiin pitämään tarvittava luottamus yllä verkkovälitteisessä vuorovaikutuksessa.

*Ote 57: Selkeitä linjauksia esim. liittyen nuorten profiilissa oleviin ”paljastuksiin” ja niihin reagointeihin ei oikeastaan ole kaupunkitasolla, voisi olla.*

*Ote 58: Hankaluus tulee ehkä luottamuksen ylläpitämisessä. Nuoret ovat siellä henkilökohtaisella profiilillaan ja jakavat itsestään sellaisia asioita, joita eivät välttämättä meille kertoisi kasvotusten. Niiden asioiden ripittäminen ei taas ole hyvä juttu, koska silloinhan ne vain poistavat minut kavereistaan.*

#### 4. Huolenpito

Nuorisotyöntekijät nostivat esille verkkovälitteisessä vuorovaikutuksessa nuorten hyvinvoinnin ja auttamisen kysymykset. He kokivat, että nuorten viettämä aika verkossa saattaa vaikuttaa negatiivisesti nuorten hyvinvointiin. Yksi nuorisotyöntekijä oli huolissaan nuorten netissä käyttämässä ajasta. Hän koki, että nuorten sosiaaliset taidot ovat heikentyneet verkossa vietetyn ajan vuoksi.

*Ote 59: Haasteena on nuorten jatkuva roikkuminen netissä (puhelimien välityksellä), jolloin aito ”live”-kohtaaminen vaikeutuu. Sosiaaliset taidot ovat heikentyneet. Ongelma on enemmän nuorilla keskenään, kuin ohjaajan ja nuoren välillä.*

Eräs työntekijä nosti esille sen, että nuorten pelitoiminnalla voi olla vaikutuksia nuorten omaan hyvinvointiin. Koettiin, että verkkonuorisotyöllä on mahdollisuus ja tarve auttaa nuoria joilla on peliriippuvuus. Näin saataisiin nuori mukaan sosiaaliseen toimintaan arkimaailmassa ja pois tietokoneen luota.

*Ote 60: Myös pahasti peliriippuvaisia nuoria voisi saada käymään nuokkarilla, jos ohjaajat puhuisivat samaa kieltä. Mahdollisuus nuorten sosiaalistamiseen ja muiden nuorten kanssa olemiseen helpottuisi.*

Muutamit nuorisotyöntekijät kokivat, että verkossa toimimisen avulla he pystyisivät auttamaan nuoria vaikeissa asioissa. Eräs työntekijä toi esille, että nuorisotyön tuoman ammattitaidon sekä pelien avulla hän pystyy auttamaan syrjäytyneitä nuoria.

Nuorten auttamisessa verkossa nähtiin myös ongelmakohtia. Yksi työntekijä nosti esille sen, että nimimerkin takana olevaan henkilöön ei saada yhteyttä, koska ei tiedetä kenestä henkilöstä on kyse. Näin ollen tarvittava apu ei pääse perille asti ja anonymiteetti voi koitua myös ongelmaiseksi verkossa.

*Ote 61: Hankaluuksia tulee lähinnä keskustelupalstoilla, jos nuorella on jokin ongelma, joka vaatisi lisäselvitystä, enemmän toimenpiteitä, mutta nimimerkin takana olevaan nuoreen ei saa henkilökohtaista yhteyttä.*

## 5. Tavoitettavuus

Monesti mainittiin nuorten helppo ja vaivaton tavoitettavuus verkon välityksellä. Nuorisotyöntekijät kokivat, että verkon kautta nuoria on helppo tavoittaa ja sitä kautta olla yhteydessä heihin. Nuoret myös itse ottavat verkon kautta helpommin yhteyttä nuorisotyöntekijöihin.

Koettiin, että esimerkiksi kesälomien aikana nuoriin on helppo pitää yhteyttä verkon kautta, kun heitä ei näy tiloilla. Pystytään lomista huolimatta olemaan helposti yhteydessä nuoriin. Verkon kautta tapahtuva yhteydenotto nähtiin nopeana ja helppona tavoittamisen välineenä. Verkon avulla saadaan luontevasti yhteys niin nuoriin kuin heidän vanhempiinsa.

*Ote 62: Internet tavoittaa nopeasti ja luontevasti nuoret sekä heidän vanhempansa. Internetin välityksellä myös matalankynnyksen yhteydenotto helpottuu.*

Yksi työntekijä mainitsi, että eniten nuoriin saa yhteyttä juuri sosiaalisen median avulla. Hän koki, että näin tieto välittyy mahdollisimman monelle nuorelle samanaikaisesti. Mainittiin myös, että kaikki nuoret eivät välttämättä ole nuorisotyön piirissä eivätkä halua tulla nuorisotaloille. Verkon välityksellä pystyttiin tavoittamaan myös tällaiset nuoret.

Tavoitettavuudessa tuotiin esille, että verkon välityksellä nuorten tavoitettavuus on kasvanut. Verkon välityksellä pystytään siis tavoittamaan kasvavassa määrin yhä useampia nuoria nuorisotyön piiriin.

*Ote 63: Sillä pystyttäisiin tavoittamaan nuoria, jotka syystä tai toisesta eivät halua tulla nuokkarille. Läheskään kaikki nuoret eivät ole nuorisotyön piirissä, kun toiminta on yksipuolista eikä palvele nuorison alakulttuureita.*

Koettiin, että olisi tärkeää selvittää nuorilta millä sivustoilla he käyvät verkossa. Näin ollen työntekijät pystyisivät itse auttamaan nuoria verkon käytössä ja jopa olemaan paremmin tavoitettavissa sekä olemaan mukana nuorten maailmassa.

*Ote 64: Mielestäni pitää selvittää nuorilta, millä kaikilla sivustoilla he hengailvat /heillä on tunnukset, jotta voi itse liittyä myös ja opastaa sitä kautta nuoria internetin käytössä.*

Yhteenvetona koskien verkkovälitteistä vuorovaikutusta nuorten kanssa voidaan todeta, että nuorisotyöntekijät kokevat verkon oleellisena osana nuorisotyötä. Verkon kautta pystytään olemaan yhteydessä kaikkiin nuoriin. Verkko mahdollistaa monipuolisen tavan tehdä nuorten kanssa asioita sekä ilmoittaa tulevista tapahtumista.

Vastaajien mielestä verkon avulla pystyttiin hoitamaan sellaisia asioita mitä kasvotusten ei välttämättä pystyttäisi hoitamaan, kuten vaikeista asioista puhuminen. Auttaminen ja huolenpito nähtiin hyvin oleellisena osana verkkonuorisotyötä.

Luottamus ja ohjeistus nähtiin ehkä suurimpana kompastuskivenä verkkovälitteisessä nuorisotyössä. Koettiin, että näitä asioita tulisi rakentaa yhdessä nuorten kanssa. Hattuihin päästä samaan pisteeseen nuorten kanssa verkon käytössä ja saada tietoa miten kaikin tavoin nuoret itse verkkoa hyödyntävät arjessaan.



## 6 YHTEENVETO JA POHDINTA

Tässä luvussa esittelen tutkimukseni tulokset tutkimuskysymyksittäin. Alla olevassa taulukossa on havainnollistettu tutkimukseni päätulokset.

TUTKIMUSKY- SYMUKSET	KÄSITYSTYY- PIT	KUVAUS	AVAINSA- NOJA
1. Miten nuorisotyöntekijät käyttävät verkkoa työssään?	1. Suppea 2. Kehittyvä 3. Laaja	Verkko luo monia tapoja toimia verkossa ja olla yhteydessä nuoriin.	Facebook, välineistö, ohjeistus ja monipuolisuus
2. Millaisia verkon käytön ongelmia ja mahdollisuuksia nuorisotyöntekijät näkevät nuorisotyön kehittämisen näkökulmasta?	1. Verkkokäytännön kehittymättömyys 2. Tekniset rajoitukset 3. Työyhteisön tuen puute	Verkon käyttö on monille haasteellista ja se vaatii kehittämistä.	Haaste, ajan puute, koulutus ja tuen puute
3. Miten nuorisotyöntekijät kuvaavat verkkovälitteistä vuorovaikutusta nuorten kanssa?	1. Kommunikointi 2. Yhdessä tekeminen 3. Ohjeistus 4. Huolenpito 5. Tavoitettavuus	Verkon avulla nuorisotyöntekijät ja nuoret voivat toimia yhdessä, yhteisymmärryksessä keskustellen asioista.	Luottamus, ymmärrys, säännöt, keskusteleminen ja auttaminen

### 6.1 Tulokset tutkimuskysymyksittäin

#### Verkon käytön tavat nuorisotyössä

Ensimmäinen tutkimuskysymykseni käsitteli sitä, miten nuorisotyöntekijät käyttävät verkkoa työssään. Analyysi tuotti kolme tyyppiä: suppea, kehittyvä ja laaja tapa käyttää verkkoa. Käyn nämä seuraavaksi läpi tarkemmin.

Suppeassa käyttötavassa korostui Facebookin käyttö nuorisotyössä. Tämä onkin eniten käytetty väylä tällä hetkellä verkkonuorisotyössä. Facebook soveltuu parhaiten nuorten kanssa yhteydenpitoon sekä keskusteluun. Sen avulla pystytään tavoittamaan

nuoria helposti. Huonona puolena pidetään sitä, että monet nuoret saattavat luulla nuorisotyöntekijöiden olevan vain valvomassa heidän toimiaan siellä. Aarnion ja Multisillan (2012) tekemä tutkimus sosiaalisen median ja verkkopalveluiden käytöstä sekä Hyryn (2013) tekemä raportti osoittaa, että Facebook on suosituimpia sosiaalisen median käyttötapoja.

Toisena on kehittyvä verkon käyttö, jossa nuorisotyöntekijät tuovat esille verkon käytön ongelmia ja kehittämistarpeita. Näitä vastaajia oli jopa viidesosa kaikista vastauksista. Esiin tuli eritoten välineiden puutteellisuus ja tekniikan ongelmat. Hyryn (2013) raportti koskien koko Suomen nuorisotyöntekijöiden verkon välineistöä puolestaan osoitti, että välineistöä oli laajastikin käytettävissä. Ero voi hyvin johtua siis pääkaupunkiseudun ja muiden kuntien välisestä erosta, sillä Hyryn (2013) tekemän raportin mukaan pienemmissä kunnissa nuorisotyöntekijöillä on työvälineistöä enemmän omassa käytössä.

Kehittyvän verkon käytön tyypissä osa koki, että verkon kautta tapahtuva yhteydenotto ja kontakti nuoriin jää pinnalliselle tasolle. Kontaktin saaminen nuoriin on koko nuorisotyön historian ajan ollut ongelmallista ja nuorten saaminen nuorisotyön piiriin ei aina ole ollut helppoa. Seurauksena tästä ovat nuoret kapinoineet muun muassa olemalla poliittisesti aktiivisia, tuoneet oman äänensä kuuluviin ja jopa 1980-luvulla lähteneet pois nuorisotyön piiristä. (Nieminen 1995; Toiviainen 1988; Söderlund 2012.) Päätuloksena kehittyvässä verkon käytössä on se, että nuorisotyöntekijät toivovat jatkossa enemmän koulutusta ja kokemusta verkon käytöstä tulevaisuudessa. Verkon käytön suhteen ollaan pääosin siis avoimin mielin ja odotetaan mitä tulevaisuus tuo mukanaan. Tärkeää onkin pitää nuorisotyöntekijät mukana jatkuvassa teknologian muutoksen maailmassa.

Kolmantena on laaja verkon käyttö. Tässä käyttömuodossa nuorisotyöntekijät näkevät verkossa valtavan potentiaalin muun nuorisotyön ohella ja verkko koetaan osaksi nuorisotyötä. Pääpaino laajassa näkökulmassa on verkon käyttäminen markkinoinnissa, mainostamisessa, tiedotuksessa sekä nuorten tarpeiden huomioonottamisessa. Joensuu (2011) tutkimus tukee tätä väitettä, sillä verkko toimii viestintävälineenä, joka täydentää jo olemassa olevien ryhmien muita yhteydenpitovälineitä. Verkko on yksi monista välineistä sosiaalisessa kommunikoinnissa.

Tuloksien mukaan nykyinen verkon käytön tulo osaksi nuorisotyönkenttää haastaa vanhat nuorisotyön tavat, esimerkiksi kaikkien ei tarvitse olla samassa paikassa läsnä kokoustettaessa. Muutama vastaaja korosti pelien tärkeyttä osana verkossa tehtävää nuorisotyötä ja tiedon hakua yhdessä nuorten kanssa. Laaja käytötapa korostaa kaikkein eniten nuorten tarpeiden huomioonottamista ja nuorten maailmassa mukana pysymistä. Kotilaisen ym. (2006) mukaan onkin tärkeää ymmärtää verkossa tehtävä nuorisotyö lisäulottuvuutena perinteisten toimintamuotojen rinnalla, sillä verkon tarkoituksena ei ole missään nimessä poistaa vanhoja toimintatapoja. Tärkeä on muistaa, että nuorten osallistuminen on edelleen yksi nuorisotyön keskeisimmistä tehtävistä ja tämä ymmärretään laajassa verkon käyttötavassa. (Määttä ym. 2012.)

### Verkon käytön ongelmat ja mahdollisuudet

Toinen tutkimuskysymykseni koski verkon käytön ongelmia ja mahdollisuuksia. Aineistosta löydettiin kolmenlaisia haasteita ja ne ovat: verkkokäytäntöjen kehittymättömyys, tekniset rajoitukset ja työyhteisön tuen puute. Lisäksi osa vastaajista koki, että verkon käytön toimintamuotojen muutokseen ei ollut tarvetta.

Tuloksien mukaan verkkokäytäntöjen kehittymättömyys liittyy sääntöihin, aikaan, koulutukseen ja työn tärkeysjärjestykseen. Vahvimmin nousee esille sääntöjen puute käytettäessä verkkoa osana nuorisotyötä. Sääntöjen puutteiden vuoksi monet nuorisotyöntekijät pelkäävät toimivansa jollain tapaa väärin verkossa. Ajanpuute verkon käyttöön nähdään myös ongelmallisena, sillä monesti muut työt menevät verkossa tehtävän nuorisotyön edelle. Koulutusta verkon käytöstä toivottiin kovasti, jotta osataisiin toimia oikealla tavalla verkossa. Verkkonuorisotyö ei kuitenkaan tarkoita vanhoista työmuodoista luopumista, vaan sopeuttamista ja uudistamista tarpeisiin sopivaksi. Nuorisojärjestöillä itsellään on mahdollisuus olla mukana kehittämässä verkkonuorisotyötä. On hyvä myös muistaa, että verkossa tehtävä nuorisotyö on paljolti samanlaista kuin perinteinen nuorisotyö. (Kuikka 2011; Söderlund 2012.)

Verkon käytön, sen mahdollisuuksien ja monimuotoisuuden opettamista toivottiin teknisissä rajoituksissa. Osa koki ettei yksinkertaisesti osaa käyttää verkkoa toivomallaan tavalla. Työkalujen puute oli myös ratkaisevana tekijänä teknisten rajoitusten suhteen, sillä ilman tarvittavia välineitä ei pystytä tekemään verkkonuorisotyötä. Kuikan (2011) ja Salasuon (2006) mukaan nuorisotyöntekijän tulisi olla tietynlainen ver-

kostoasiantuntija, jonka tulisi toimia hyvin erilaisissa tilanteissa verkkoyhteisöissä ja ennen kaikkea innostaa nuoria osallistumaan.

Työyhteisön puute nousi myös vahvasti esiin tutkimuksen tuloksissa. Osa nuorisotyöntekijöistä koki olevansa ainoita innokkaita verkon käyttäjiä omalla työpaikallaan. Yksi vastaaja koki työyhteisönsä olevan äärimmäisen internet kielteinen. Tällainen työyhteisön tuen puutteellisuus voi monella vaikuttaa omaan innostukseen tehdä töitä verkon parissa. Organisaation rooli koettiin myös ongelmalliseksi, sillä panostus heidän osaltaan nähtiin liian pienenä. Esimiehiltäkin toivottiin omaa panostusta osallistumiseen ja erityisesti ohjeiden laatimista. Hyryn (2013) mukaan koko Suomessa seitsemän prosenttia koki ettei saa tarvittavaa tukea esimieheltään ja 12 prosenttia koki ettei organisaatio tue tarpeeksi internetin käyttöä.

Pieni ryhmä vastaajista oli sitä mieltä ettei verkossa nähty tarvetta muutokseen. Facebookin nähtiin yksinään riittävän työkaluksi toimiessa verkossa. Muutama myös toivoi suoraan, että verkkoa ei tarvita nuorisotyön kentällä. On kuitenkin hyvä muistaa, että nuoret siirtyvät yhä enemmän käyttämään verkko ja nuorisotyön tulisi vastata tähän haasteeseen. Hyryn (2013) raportti osoittaa, että koko Suomessa jopa 33 prosenttia vastaajista koki ettei internetin koeta tuova työhön lisäarvoa. Lisäksi 24 prosentin mielestä internetissä tehtävä työ ei ole aitoa nuorisotyötä.

### Vuorovaikutus verkossa

Kolmas tutkimuskysymykseni käsitteli nuorisotyöntekijöiden verkkovälitteistä vuorovaikutusta nuorten kanssa verkossa. Vuorovaikutuksen tapoja löytyi viisi ja ne ovat: kommunikointi, yhdessä tekeminen, ohjeistus, huolenpito ja tavoitettavuus. Tarkastellaan seuraavaksi tarkemmin näitä tuloksia.

Kommunikointi nuorten kanssa verkossa on monipuolista ja työntekijöiden on helppo lähestyä nuoria verkon kautta. Nuoret on myös helpompi tavoittaa verkon välityksellä kuin muita reittejä pitkin. Vaikeista asioista puhuminen oli nuorille helpompaa verkon välityksellä kuin kasvotusten, vaikka viime kädessä nuorisotyöntekijät toivovat nuorten keskustelevan asioista myös kasvotusten. Tutkimuksien (Uusitalo ym. 2011; Joensuu 2011) mukaan myös nuoret ymmärtävät verkon alueena, jossa kommunikointi eroaa kasvokkain tapahtuvasta kommunikoinnista ja tarvittaessa nuoret haluavat itsekin selvittää asioita verkon lisäksi kasvotusten. Lisäksi verkko täydentää jo olemassa

olevia yhteydenpitovälineitä. Luottamuksen rakentaminen nuoren ja nuorisotyöntekijän välillä ei ollut täysin ongelmaton. Nuorisotyöntekijät toivoivat nuorien uskaltavan lähestyä heitä ja luottavan heihin verkossa.

Yhdessä tekeminen nousi vahvasti esiin tuloksissa. Verkon kautta voidaan hankkia yhdessä tietoa nuorten kanssa ja keskustella samoista kiinnostuksen kohteista. Tämä yhdessä tekeminen vahvistaa myös nuorten maailmassa pysymisen ja sitä kautta nuorisotyöntekijät kokevat ymmärtävänsä paremmin nuorten liikkeitä ja toimintatapoja verkossa. Blogien kirjoittaminen yhdessä nuorten kanssa oli myös toivottavaa. Vaikka Aarnio ym. (2012) tutkimuksen mukaan blogien kirjoittaminen on nuorten keskuudessa edelleen vähäistä. Nuoret kyllä lukevat blogeja ja kommentoivat niitä, mutta tulevaisuudessa kirjoittamisen oletetaan lisääntyvän.

Nuorisotyöntekijät toivoivat saavansa ohjeistusta verkkovälitteiseen vuorovaikutukseen. Työntekijät toivovat ohjeita niin luottamuksen kuin sääntöjenkin osalta. Mietittiin miten nuorisotyöntekijöiden tulisi toimia silloin, kun nuoret tekevät paljastuksia omissa Facebook profiileissa. Luottamus onkin yksi suurimpia kompastuskiviä nuorten kanssa verkossa toimimisen suhteen. Nuorisotyöntekijöiden onkin hyvä miettiä miten ja mitä nuorten kanssa viestitetään. Jo ennen verkon saapumista nuorisotyöhön mietittiin miten nuoreen pystytään luomaan sellainen luottamuksellinen suhde, jonka avulla nuori pystyisi kertomaan omista tuntemuksistaan (Sinisalo-Juha & Timonen 2011; Kiilakoski 2012).

Huolenpito eli nuorten hyvinvointiin ja auttamiseen liittyvät kysymykset nousivat tuloksissa esiin. Mietittiin nuorten verkkoon käytettyä aikaa ja sitä jääkö terveelliset elämäntavat taka-alalle. Nuorten verkossa tapahtuva pelaaminen nousi esiin yhtenä hyvinvointia estävänä tekijänä, jolloin sosiaalinen kanssakäyminen jää vähäiseksi. Tutkimuksien mukaan pelaamisesta saattaakin helposti tulla nuorelle pakonomaista ja aiheuttaa jopa riippuvuutta. Tutkimuksien mukaan kuitenkin nuorten verkossa viettämä aika on myös sosiaalista kanssakäymistä ja joillekin tämä voi olla ainoita tapoja olla yhteydessä samanhenkisiin ihmisiin. (Tuominen & Mustonen 2007; Noppari 2011.) Verkossa käytetty aika ei ole pelkästään negatiivinen asia, jos se pysyy hallinnassa. Sen ei saisi rajoittaa nuorten sosiaalista kanssakäymistä reaali maailmassa.

Nuorten tavoittamisen helppous ja vaivattomuus verkossa koettiin positiivisena asiana. Tätä myös Hyryn (2013) tekemä tutkimusraportti tukee. Cederlöfin (1998) mu-

kaan nuorisotyöllä on kaikki mahdollisuudet nuorten tavoittamiseen, toimintaympäristön ollessa nuorten vapaa-ajan. Nuoria on todella nykypäivänä helpompi tavoittaa verkossa ja sitä kautta nuoret itsekin kokevat saavansa helpoiten yhteyden nuorisotyöntekijöihin. Nimenomaan sosiaalinen media koetaan helpoimpana väylänä olla yhteydessä nuoriin. Tätä kautta myös tieto välittyy mahdollisimman monelle samanikäisesti. Verkon avulla nuorten tavoittaminen oli aluksi hankalaa ja passiivista toimintaa, mutta tavoittamisen kehittämiseen on viime vuosina panostettu. (Huttunen ym. 2011).

Nämä edellä esitetyt käsitystyyppit liittävät verkkonuorisotyön sodan jälkeisen nuorisotyön keskeisiin kysymyksiin nuorisotyön tehtävistä, kuten käsitystyyppien tarkastelu historiallista taustaa vastaan osoittaa. Tulosten perusteella voidaan sanoa, että nuorisotyöntekijöiden verkon käyttötavat, -halukkuus ja -valmius ovat hyvin monimuotoisia ja kertovat nuorisotyön tekijöiden erilaisista tavoista toteuttaa työtään.

## 6.2 Pohdinta

Nuorisotyö on saanut aina perustella itseään ja omaa toimintaansa. Nuorisotyötä tekevät ja siitä kiinnostuneet ovat usein kokeneet, että nuorisotyön kenttä ei ole saanut ansaitsemaansa huomiota. Kentän toimijat katsovat nuorten tulevaisuuden olevan erityinen huolenaihe yhteiskunnassa ja tulisi löytää keinoja auttaa apua tarvitsevia nuoria.

Verkko elää jatkuvassa muutoksen tilassa. Uudenlaisia toimintatapoja verkossa syntyy innovatiivien ja teknologian kehityksen myötä. Monet tämän hetken verkon sovellukset voivat jo vuoden, parin päästä olla vanhoja. Toisaalta yhä on nuorisotyöntekijöitä, jotka eivät juuri käytä verkkoa työssään. Verkko tulee kuitenkin olemaan yhä enemmän läsnä työelämässä, nuorisotyössäkin.

Monet toki haluavat käyttää verkkoa työssään ja näkevät sen nyt ja tulevaisuudessa osana nuorisotyötä. Nämä työntekijät haluavat myös viedä verkon toimintaulottuvuutta pidemmälle ja löytää uusia keinoja olla yhteydessä nuorten kanssa. Siitähän nimenomaan nuorisotyössä on kyse: ymmärtää nuorta ja auttaa heitä.

Nuorisotyöntekijöiden koulutus verkon käyttöön tulisi olla oleellinen osa työntekijöiden koulutusta ja työssä oppimista. Se missä muodoissa tämä työ tapahtuu elää toki ajassa, mutta peruseriaatteiden osaaminen nuorisotyönkentällä tulisi olla osana työtä.

Verkon tutkimus on niin ikään nopeasti muuttuva ala. Nyt tehty tutkimus saattaa vanheta puolen vuoden päästä. On vaikea ennustaa, mihin suuntaan nuorten omat toimintatavat verkossa kehittyvät ja millaisia käyttötapoja he suosivat.

Verkkoa nuorisotyön ulottuvuutena voidaan tutkia monella tapaa. Tutkimiani nuorisotyöntekijöiden näkemyksiä verkosta voisi syventää tekemällä yksityiskohtaisempia haastatteluja. Haastattelujen avulla saataisiin parempi ymmärrys työntekijöiden ajatusmaailmasta ja pystyttäisiin esittämään lisäkysymyksiä. Esimerkiksi miksi jokin asia on juuri näin tai miten työntekijät itse toivoisivat asiaan puututtavan. Olisi myös mielenkiintoista tutkia rinnakkain nuorten ja nuorisotyöntekijöiden käsityksiä verkon käytöstä. Luottamus työntekijän ja nuoren välillä nousi tutkimuksen tuloksissa suhteellisen vahvasti esiin, joten olisi myös mielenkiintoista tutkia tätä asiaa molempien kokemusten perusteella.

Jatkotutkimus mielessä voisi aiheitani myös syventää tutkimalla nuorisotyöntekijöiden työnkuvaa vaikeuttavia tekijöitä tarkemmin. Esimerkiksi voitaisiin miettiä esimiehen tuen tarvetta tai koko organisaation näkyvyyttä uusien toimintamuotojen tullessa työhön. Työhyvinvoinnin näkökulmasta saataisiin selville työntekijöiden aitoja tuntemuksia verkon käytöstä muun nuorisotyön rinnalle ja miten muiden työntekijöiden suhtautuminen vaikuttaa esimerkiksi työilmapiiriin.

Nuorisotyön kehittäjät ovat eri aikoina pohtineet, millä tavoin nuorten ääni kuuluisi nuorisotyössä. Nuoret yleisesti ottaen ottavat käyttöönsä uusimmat trendit, joten nuorisotyöntekijöiden olisi konkreettisesti mentävä sinne missä nuoret ovat. Nuoria kuuntelemalla ymmärrettäisiin paremmin verkon monia ulottuvuuksia ja pysyttäisiin mukana nuorten ajattelumaailmassa.

Kuten Kasvi (2014) on tuonut esille olisi hyvä miettiä nuorten tietotekniikan osaamista, sillä sen opettaminen on tällä hetkellä lähes olematonta. Kunnat voivat tarjota halutessaan peruskoulun yläluokilla tietotekniikan opetusta. Tutkimuksen mukaan Suomen kouluissa käytetään tietotekniikkaa opetuksessa vähemmän kuin muissa Euroopan maissa. Näillä näkymin uuteen opetussuunnitelmaan ei myöskään ole tulossa tietotekniikan opetusta lähiaikoina. Kysymys on vakava, sillä yhä enemmän siirrytään käyttämään tietotekniikkaa osana arkea ja ennen kaikkea työelämää. Tähän ongelmaan tulisi puuttua, sillä eivät kaikki nuoret pysty itse oppimaan tietotekniikan käyt-

töä esimerkiksi resurssien puutteen vuoksi tai oman osaamisen vähäisyyden takia. Tekniikan käyttäminen ja sen oppiminen on väistämättä edessä tulevaisuudessa.



## 7 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUDEN ARVIOINTI

Tässä luvussa arvioin tutkimuksen luotettavuutta. Teen sen käsittelemällä seuraavia seikkoja: tutkimusaiheen mielekkyys, aineiston keruun kattavuus, analyysimenetelmien soveltuvuus ja tekemieni menetelmällisten ratkaisujen toimivuus sekä tulosten luotettavuus ja merkitys kasvatustieteellisesti ja yhteiskunnallisesti.

### Tutkimusaiheen mielekkyys

Tutkimusaiheeni on ajankohtainen, sillä nuorisotyössä ollaan siirtymässä yhä enemmän verkon käyttöön. Vaikka aihealue oli tutkijalle itselleen eli minulle uusi ja haasteellinen, pidin sitä kuitenkin hyvin tärkeänä tarkemman tutkimuksen aiheena. Aiheen vähäinen tuntemus voidaan nähdä myös positiivisesti, sillä näin minua ei tutkijana ohjannut liian vahva esiyymmärrys. Näin tutkija voi pystyä katsomaan aihetta hieman eri näkökulmasta kuin sellainen henkilö, jolle aihe on jo ennestään tuttu. Tuntemattomampi aihe voi tutkijalle saada aihetta uusiin ajatuksiin, laajentaa tietämystä ja näköaloja ja voi oppia uusia menetelmiä. Tutun aiheen hyvänä puolena voidaan nähdä se, että siihen on virinnyt kiinnostus ja siitä halutaan lisää tietoa sekä lisäymmärrystä. Lisäksi jatkotutkimuksista ollaan paremmin selvillä ja tutkimuksen eteenpäin vieminen voi olla helpompaa jo olemassa olevan tiedon vuoksi. (Hirsjärvi ym. 2008.)

### Aineiston keruun kattavuus

Tutkimuksessa oli valmis aineisto, jolloin se luo tietynlaisen erityispiirteen tutkimukselle. Tutkija ei voi vaikuttaa aineiston laatuun ja hankintaan. Tutkija ei itse pääse lähelle tutkittavia henkilöitä; tosin eipä aineiston kerääminen verkosta täyttäisi tätä kriteeriä muutenkaan. (Hirsjärvi ym. 2008.) Avoimia vastauksia ei ollut vielä kunnolla käsitelty aiemmissa raporteissa, joten aineisto oli mielekäs kokonaisuus analysoitavaksi. Aineisto on kerätty verkosta, jolloin ei voida olla täysin varmoja, ketkä kyselyyn ovat vastanneet. Aineisto on lähetetty suoraan nuorisotyöntekijöille heidän sähköposteihinsa, mutta silti joukkoon voi aina eksyä ”vääriä” vastaajia..

Kysely muodostaa myös aina omat haasteensa tutkimusmetodina ja vastaajat eivät välttämättä ymmärrä kysymyksiä haastattelijan tarkoittamalla tavalla. Kyselyn vahvuutena voidaan pitää sen laajaa tutkimusaineistoa, sillä sen avulla tavoitetaan helpos-

ti monia ihmisiä. Huolellinen lomakkeen laatiminen on avainsanana kyselyssä, jotta vastaajan on helppo vastata esitettyihin kysymyksiin. Kyselyn huonona puolena voidaan pitää sitä, että ei voida tietää kuinka tosissaan vastaaja on vastannut tai miten onnistuneita vastausvaihtoehtot ovat olleet. (Hirsjärvi ym. 2008.) Tässä tutkimuksessa saatiin laaja tutkimusaineisto ja pääosin kattavia vastauksia esitettyihin kysymyksiin.

Haastattelututkimuksessa haastattelija voi itse kysyä tarkentavia seikkoja heti haastattelussa tai jopa jälkikäteen esimerkiksi kirjallisesti sähköpostitse. Verkossa kerätty aineisto voi jäädä toivottua pinnallisemmaksi, sillä vastaajat eivät välttämättä vastaa kovin pitkästi. Tämä seikka oli löydettävissä oman tutkimukseni aineistosta, sillä osa vastaajista oli vastannut vain yhdellä tai kahdella sanalla kysymykseen. Tällaisesta vastauksesta on vaikea saada oleellista tietoa tutkimuksen kannalta, sillä pelkkä kyllä tai ei vastaus ei juuri kerro vastaajan mielipiteestä mitään. Lomakkeessa olisi siis pitänyt olla pakollinen kirjainmerkki määrä avoimien kysymyksien kohdalla. Taloudellisesta ja ajan säästön näkökulmasta ovat verkossa tehdyt kyselyt myös kannattavia (Räsänen & Sarpila 2013).

#### Analyysimenetelmien soveltuvuus ja toimivuus

Tutkimukseni analyysimenetelmänä käytettiin teema-analyysia ja fenomenografiaa. Analyysissa olen noudattanut fenomenografisen tutkimuksen mukaista aineiston analysointia. Käsituskategoriat olen pyrkinyt esittämään selkeästi ja ne on avattu ymmärrettävään muotoon, jotta lukija osaa tulkita tutkimuksen tulokset. Fenomenografisen tutkimuksen kategoriajärjestelmää voidaan pitää riittävänä ja aineistoa oikeudenmukaisesti kohtelevana kuvauksena, jos jokainen yksittäinen haastattelu on mahdollista sijoittaa sen sisälle. Oleellista on myös tutkijan tulkinnan uskollisuus aineiston käsitysten eroavaisuuksille sekä kategorioiden keskinäisille eroille. (Huusko & Paloniemi 2006.)

Fenomenografisia tutkimuksia on kritisoitu siitä, että analyysiprosessia ei ole raportoitu riittävän läpinäkyvästi, jolloin kategorioiden muodostumisprosessia ei pystytä seuraamaan riittävän hyvin (Huusko & Paloniemi 2006). Tutkimuksessani on raportoitu parhaalla mahdollisella tavalla analyysin kulku ja kerrottu selkeästi, mitä aineistolle on tehty ennen sen kirjalliseen muotoon saattamista.

## Tulosten luotettavuus

Tutkimukseni aineisto on kerätty keväällä 2013, joten voidaan kysyä, ovatko tulokset jo vanhentuneet nuorisotyön kentällä. Monet tavat käyttää verkkoa ovat jo saattaneet muuttua tämän tutkimuksen aikana. Nopea muutos on haaste, mutta verkkotoimintaympäristöjen tutkimus on jatkuvasti ajankohtaista.

Laadullisessa tutkimuksessa tulee aina ottaa huomioon se, että tutkija, tulkittava ja tutkimuksen lukija tulkitsevat tutkimusta omalla tavallaan, eivätkä tulkinnat aina ole samankaltaisia. Tutkimuksen raportoinnissa lähdetään siitä, että esitykseni heijastaa tutkimuskohdetta totuudenmukaisesti. Mutta sen lisäksi on hyvä ajatella, että tuo totuus on sosiaalisesti konstruoitua ja tulkinnallista. Analyysi on tarvittavan kattava siinä mielessä, että tulkintoja ei perusteta mihinkään satunnaisiin poimintoihin aineistosta. Analyysin poiminnat ovat valittu järjestelmällisesti aineistosta ja niiden muotoon ei ole puututtu, lyhentämällä tai muokkaamalla esitettyjä seikkoja. (Hirsjärvi ym. 2008; Eskola & Suoranta 2001.)

Tulosten luotettavuutta voidaan varmistaa samaa aineistoa analysoineen Hyryn (2013) raportin valossa. Verrattaessa tätä tutkimusta Hyryn (2013) tekemään määrälliseen analyysiin on hyvä muistaa, että määrällinen tutkimus ja laadullinen tutkimus eroavat tulosten tulkintatavan suhteen toisistaan.

## Merkitys kasvatustieteellisesti ja yhteiskunnallisesti

Tutkimuksen aihe on hyvin ajankohtainen tällä hetkellä, sillä niin nuorisotyössä kuin muissakin työpaikoilla ollaan siirtymässä yhä enemmän verkon käyttöön. Teknologisen kehityksen myötä tämä siirtyminen on vääjäämättä jossain määrin edessä joka paikassa. Työelämässä oppiminen onkin yksi kasvatustieteen tutkimuskohde ja sitä tässä tutkimuksessa omalla tavallaan toteutetaan tutkittaessa nuorisotyöntekijöiden näkemyksiä uudesta työvälineestä, verkosta. Työelämän muutokset, niiden vastaanottaminen ja ennen kaikkea uusien asioiden oppiminen on oleellisesti läsnä kasvatustieteessä. Verkko luo työhön uudenlaisen aspektin ja sen tuomat haasteet ovat työpaikoilla läsnä.

Kasvatustiede on kiinnostunut nuorista, heidän kasvustaan, kehityksestään ja hyvinvoinnista. Aihe käsittelee osittain myös nuoria, heidän tarpeitaan ja kokemuksiaan. Verkko on hyvin läsnä nuorten elämässä ja tämän tutkimuksen kautta halutaan luoda ymmärrys siihen, että kuinka tärkeää on ottaa verkko osaksi työnmuotoja. Nuorisotyö keskittyy nuoriin ja heidän tarpeisiinsa, silloin myös verkkonuorisotyöstä tulisi tulla osa nuorisotyötä, nuorten tavoittamisen aika on verkossa.

Nuorisotyö on aina kaiken kaikkiaan ajankohtainen aihe, sillä nuorten syrjäytymisestä ja työttömyydestä on käyty vilkasta keskustelua viime vuosien aikana yhteiskunnassa. Verkon avulla voidaan tavoittaa myös ne nuoret, joita ei muuten löydetä. Sen avulla voidaan muun muassa ennaltaehkäistä syrjäytymisvaarassa olevia nuoria. Myös ne nuoret joiden sosiaalinen elämä keskittyy pitkälti vain verkkoon on löydettävissä ja autettavissa verkkonuorisotyön avulla.

Tutkimuksen verkkoperustainen näkökulma avaa uusia tutkimusmahdollisuuksia niin kasvatustieteelle kuin yhteiskunnalle. Työelämän muutokset, oppiminen ja nuorten hyvinvointi on aina läsnä. Työ saa uudenlaisia muotoja ja tällä hetkellä se on nuorisotyössä verkon tuleminen osaksi perinteisiä työtapoja.

## LÄHTEET

Aarnio, A. & Multisilta, J. 2012. Facebook ja Youtube –ne on meidän juttu! Kansallinen tutkimus lasten ja nuorten sosiaalisen median ja verkkopalveluiden käytöstä. Helsingin yliopisto, CICERO Learning.

<http://www.cicero.fi/files/Cicero/LastenjanuortensomeCICERO2012.pdf>. Viitattu 18.11.2014.

Ahola, M. & Lähdevuori, J. 2012. Nuorten netinkäyttö ja yhteisöllisyys verkossa. Seurantatutkimus verkkoyhteisöjen käytöstä ja osallistumisen motivaatioista. Kurio ja Nuorten Akatemia.

Cederlöf, P. 1998. Nuorisotyön yhteiskunnallinen merkitys. Nykypaino Oy, Helsinki.

Gretschel, A. 2008: Nuori –ei asiakkaaksi, vaan vaikuttamaan nuorisotyön keinoin. Teoksessa Kylmäkoski, M., Lind, K., Hintikka, T. & Aittola, T. (toim.) Nuorten tilat. Gummerus Kirjapaino Oy, Vaajakoski.

Grönholm, P. 2014. Nuorisotyö menee mobiiliin. Helsingin Sanomat 15.10.2014, 8.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2001. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Haapala, A. 2012: Tulevaisuuskuvat nuorisotyössä. Teoksessa Komonen, K., Suurpää, L. & Söderlund, M. (toim.) Kehittyvä nuorisotyö. Hakapaino, Helsinki.

Haltia, Maiju 2012: Nuorten kansalaiskulttuurit ja media. Näkökulmia nuorten aktiiviseen kansalaisuuteen. Pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Sosiologia.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu.

Huttunen, T. & Merikivi, J. 2011: Nuorten kohtaaminen verkossa. Teoksessa Merikivi, J., Timonen, P. & Tuuttila, L. (toim.). Sähköä ilmassa. Unigrafia, Helsinki.

Huusko, M. & Paloniemi, S. 2006. Fenomenografia laadullisena tutkimussuuntaukse-  
na kasvatustieteissä. *Kasvatus* 37, 2.

Hyry, S. 2013. Internetin käyttö kunnallisessa nuorisotyössä. Raportti, Verke.  
[https://docs.google.com/a/verke.org/file/d/0B7LSQu0Vv3\\_UTGxqTIBWVg5Rzg/edit?pli=1](https://docs.google.com/a/verke.org/file/d/0B7LSQu0Vv3_UTGxqTIBWVg5Rzg/edit?pli=1). Viitattu 20.11.2014.

Ilves, K. 1998. Stadi ja sen nuoret. Nuorisotyötä Helsingissä 1948-1997. Edita, Hel-  
sinki.

Joensuu, M. 2011: Nuoret verkoissa toimijoina. Teoksessa Merikivi, J., Timonen, P.  
& Tuuttila, L. (toim.). *Sähköä ilmassa*. Unigrafia, Helsinki.

Kaarakainen, M.T., Kivinen, O. & Tervahartiala, K. 2013. Kouluikäisten tietotekno-  
logian vapaa-ajan käyttö. Nuorisotutkimus 2/2013.  
[http://ruse.utu.fi/pdfrepo/kaarakainen\\_ym.pdf](http://ruse.utu.fi/pdfrepo/kaarakainen_ym.pdf). Viitattu 18.11.2014.

Kasvi, J.J.J. 2014. Tietotekniikan oppiminen on arpapeliä. Saatavilla osoitteessa:  
<http://www.tieke.fi/pages/viewpage.action?pageId=33685847>. Viitattu 17.10.2014.

Kiilakoski, T. & Taiponen, J. 2011: Osallisuus ja osallistuminen verkkoperustaisessa  
nuorisotyössä. Teoksessa Merikivi, J., Timonen, P. & Tuuttila, L. (toim.). *Sähköä il-  
massa*. Unigrafia, Helsinki.

Kiilakoski, T. 2012: Nuorisotalotoiminnan kehittäminen. Teoksessa Komonen, K.,  
Suurpää, L. & Söderlund, M. (toim.) *Kehittyvä nuorisotyö*. Hakapaino, Helsinki.

Kotilainen, S. & Sihvonen, E. 2006: Tietoverkko osallisuutta tukevana nuorisotilana.  
Teoksessa Kylmäkoski, M., Lind, K., Hintikka, T. & Aittola, T. (toim.) *Nuorten tilat*.  
Gummerus Kirjapaino Oy, Vaajakoski.

Kuikka, S. 2011. Verkossa tehtävä työ –suojelua, hyödyntämistä vai osallisuutta. Te-  
oksessa Merikivi, J., Timonen, P. & Tuuttila, L. (toim.). *Sähköä ilmassa*. Unigrafia,  
Helsinki.

Kylmäkoski, M. 2006: Näkökulmia nuorten tilankäyttöön. Teoksessa Kylmäkoski, M., Lind, K., Hintikka, T. & Aittola, T. (toim.) Nuorten tilat. Gummerus Kirjapaino Oy, Vaajakoski.

Kylmäkoski, M. 2008: Eteinen, vessa, keittokomero ja huone –niistä on nuorisotila tehty. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Hakapaino Oy, Helsinki.

Laaksonen, S. & Matikainen, J. 2013: Tutkimuskohteena vuorovaikutus ja keskustelu verkossa. Teoksessa Laaksonen, S., Matikainen, J. & Tikka, M. (toim.) Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät. Vastapaino, Tampere.

Lenhart, A., Madden, M., Smith, A., Purcell, K., Zickhur, K. & Rainie, L. 2011. Teens, Kindness and Cruelty on Social Network Sites. How American teens navigate the new world of "digital citizenship". Pew Research Center's Internet & American Life Project. [http://www.pewinternet.org/files/old-media//Files/Reports/2011/PIP\\_Teens\\_Kindness\\_Cruelty\\_SNS\\_Report\\_Nov\\_2011\\_FIN\\_AL\\_110711.pdf](http://www.pewinternet.org/files/old-media//Files/Reports/2011/PIP_Teens_Kindness_Cruelty_SNS_Report_Nov_2011_FIN_AL_110711.pdf). Viitattu 18.11.2014.

Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., & Ólafsson, K. 2011. Risks and safety on the internet: The perspective of European children. Full Findings. LSE, London: EU Kids Online.

Metsämuuronen, J. 2008. Laadullisen tutkimuksen perusteet. Metodologia-sarja 4. Gummerus kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Määttä, M. & Tasanko, P. 2012: Nuorisotyön tehtävä ohjelmayhteiskunnassa. Teoksessa Komonen, K., Suurpää, L. & Söderlund, M. (toim.) Kehittyvä nuorisotyö. Hakapaino, Helsinki.

Niemi, K. 2008: Valistuseetos ja nuorisokasvatusliikkeiden ensimmäinen aalto. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Hakapaino Oy, Helsinki.

Nieminen, J. 1995. Nuorisossa tulevaisuus, suomalaisen nuorisotyön historia. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Nieminen, J. 2008: Vastavoiman hahmo –Nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Hakapaino Oy, Helsinki.

Nieminen, J. 2012: A Finnish perspective: features of the history of modern youth work and youth organisations. Teoksessa Coussée, F., Williamson, H. & Verschelden, G. (toim.). The history of youth work in Europe, Volume 3. Council of Europe Publishing, Strasbourg. Viitattu 13.9.2014.

Noppari, E. & Uusitalo, N. 2011: Kavereita verkossa ja sen ulkopuolella: näkökulmia nuorten verkkoyhteisöllisyyteen. Teoksessa Kangaspunta, S. (toim.) Yksilöllinen yhteisöllisyys: avaimia yhteisöllisyyden muutoksen ymmärtämiseen. Tampere University Press.

Nuorisolaki 2006/72. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>. Viitattu 3.9.2014.

Pihlaja, J. 1997. ”Ne ei ainakaan laula eteenpäin” Tutkimus etsivän nuorisotyön projektista Tampereella 1991-1995. Liikekirjapaino Oy, Kuopio.

Rahja, R. (toim.) 2013. Nuorten mediamaailma pähkinänkuoressa. Mediakasvatusseura ry.  
[http://www.mediakasvatus.fi/files/nuorten\\_mediamaailma\\_pahkinankuoressa.pdf](http://www.mediakasvatus.fi/files/nuorten_mediamaailma_pahkinankuoressa.pdf).  
Viitattu 12.10.2014

Räsänen, P. & Sarpila, O. 2013: Internet-lomake vai ei? Verkkokyselylomake postikyselyitä täydentävänä tiedonkeruun menetelmänä. Teoksessa Laaksonen, S.M., Matikainen, J. & Tikka, M. Otteita verkosta. Verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät. Vastapaino, Tampere.

Salasuo, M. 2006. Atomisoitunut sukupolvi, pääkaupunkiseudun nuorisokulttuurinen maisema ja nuorisotyön haasteita 2000-luvun alussa. Yliopistopaino, Helsinki.



Salokoski, T. & Mustonen, A. 2007. Median vaikutukset lapsiin ja nuoriin –katsaus tutkimuksiin sekä kansainvälisiin mediakasvatuksen ja –sääntelyn käytäntöihin. Mediakasvatusseuran julkaisuja 2/2007, Helsinki.

Selkälä, A. 2013: Verkkolomakkeella on väliä: Webropolin ja ZEF:in käyttöliittymien vastaajapsykologinen arviointi. Teoksessa Laaksonen, S.M., Matikainen, J. & Tikka, M. (toim.). Otteita verkosta, verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät. Vastapaino, Tampere.

Silvennoinen, H. 2002: Nuorisopolitiikka ja elinoloihin vaikuttaminen. Teoksessa Silvennoinen, H. (toim.) Nuorisopolitiikka Suomessa. 1960-luvulta 2000-luvulle. Yliopistopaino Oy, Helsinki.

Silvennoinen, H. & Nieminen, J. 2002: Nuotiopiiristä peruspalveluksi. Kunnallinen nuorisotyö ja nuorisopolitiikka Suomessa 1960-luvulta 2000-luvulle. Teoksessa Silvennoinen, H. (toim.) Nuorisopolitiikka Suomessa. 1960-luvulta 2000-luvulle. Yliopistopaino Oy, Helsinki.

Sinisalo-Juha, E. & Timonen, P. 2011: Verkkoperustaisen nuorisotyön määrittelyä ja teoriaa. Teoksessa Merikivi, J., Timonen, P. & Tuuttila, L. (toim.). Sähköä ilmassa. Unigrafia, Helsinki.

Söderlund, M. 2012: Järjestöt nuorisotyön kehittämisen ympäristönä. Teoksessa Komonen, K., Suurpää, L. & Söderlund, M. (toim.) Kehittyvä nuorisotyö. Hakapaino, Helsinki.

Thomas, A. 2007. Youth Online: Identity and Literacy in the Digital Age. Peter Lang: New York.

Toiviainen, H. 1988. Avoimen nuorisotoiminnan kasvatuksellisuus. Kansalaiskasvatuksen keskus ry. Helsinki

Tuominen, S. & Mustonen, A. 2007: Tunteella ja järjellä nettiin –Internetissä tarvitaan uudenlaisia mediataitoja. Teoksessa Kynäsahti, H., Kupiainen R. & Lehtonen, M. (toim.) Näkökulmia mediakasvatukseen. Mediakasvatusseuran julkaisuja 1/2007. Mediakasvatusseura ry, Helsinki.

Uusitalo, N., Vehmas, S. & Kupiainen, R. 2011. Naamatusten verkossa. Lasten ja nuorten mediaympäristön muutos, osa 2. Juvenes Print Oy, Tampere.

Viitanen, R. 2008: Nuorisjärjestöt ja niiden muutos 2000-luvun Suomessa. Teoksessa Hoikkala, T. & Sell, A. (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Hakapaino Oy, Helsinki.

Wrede, G.H. 2011: Nuorisotyö kulkee aina eturintamassa. Teoksessa Merikivi, J., Timonen, P. & Tuuttila, L. (toim.). Sähköä ilmassa. Unigrafia, Helsinki.

# LIITTEET

## Kysely kuntien nuorisotyöntekijöille internetin käytöstä nuorisotyössä

### Aloita kysely vastaamalla alla olevaan kysymykseen

Teetkö työtä nuorten parissa? \*

- Kyllä  
 En

### Johdanto

(\* Tähdellä merkityt ovat pakollisia.)

Millaisia nuorisotyön työmuotoja käytät useimmiten työssäsi? (Valitse max. 3) \*

- Nuorten osallisuus, vaikuttaminen ja kuuleminen
- Vertaisohjaus ja -kasvatus
- Nuorten tieto- ja neuvontatyö
- Avoin nuorisotyö (kontaktityö perustyönä ja kohdennettuna työnä)
- Kulttuurinen nuorisotyö (mm. käsityö, media, musiikki, tanssi, valokuvaus, teatteri, liikunta)
- Kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotyö
- Luonto- ja elämysoiminta (mm. ympäristökasvatus, selkkailukasvatus)
- Ehkäisevä päihdetyö
- Poluttava nivelvaihtotyö
- Nuorten työpajatoiminta
- Etsivä nuorisotyö ja työparitoiminta
- Sosiaalinen nuorisotyö / kohdennettu, tukeva ja auttava erityisnuorisotyö
- Joku muu, mikä?

### Käsityksiä internetin käytöstä

Valitse seuraaviin väittämiin sinulle sopivin vaihtoehto. \*

(\* Tähdellä merkityt ovat pakollisia.)

## Internetin käyttö nuorisotyössä

(\* Tähdellä merkityt ovat pakollisia.)

Mitkä ovat keskeisimpiä tekijöitä siihen, ettet käytä internetiä nuorisotyössä? (Valitse max. 3) \*

- Koen, että internetissä tehtävä työ ei ole oikeaa/altoa nuorisotyötä.
- Koen, ettei internetin käyttäminen tuo työhöni lisäarvoa.
- Koen, että osaamiseni ei ole riittävä.
- Käytettävissäni ei ole riittävä välineistö.
- Käytettävissäni ei ole riittävä infrastruktuuria (esim. verkkoyhteydet).
- Työnantaja on estänyt minulta pääsyn jollekin sivustolle (esim. palomuri).
- Työaikani ei riitä internetin käyttämiseen.
- Esimieheni ei tue internetin käytössä.
- Organisaationi ei tue internetin käytössä.
- Joku muu tekijä, mikä?

Haluaisitko käyttää internetiä nuorisotyössä? \*

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa

Mikäli vastasit kyllä, niin miten haluaisit käyttää internetiä nuorisotyössä?

Käytetäänkö työyhteisössäsi internetiä nuorisotyössä? \*

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

Mikäli internetiä käytetään työyhteisössäsi, niin kuvaile omin sanoin, millaisia kokemuksia työyhteisölläsi on internetin käytöstä nuorisotyössä?

(Esim. missä ja miten työyhteisössäsi on käytetty internetiä sekä millaisia onnistumisia tai hankaluuksia on kohdattu internetin käytössä?)

## Internetin käyttö nuorisotyössä

**Kuvaile omin sanoin, millaisia kokemuksia sinulla ja/tai työyhteisölläsi on internetin käytöstä nuorisotyössä? \***

(Esim. missä ja miten olette käyttäneet internetiä sekä millaisia onnistumisia tai hankaluuksia olette kohdanneet Internetin käytössä?)

Kuvaa halutessasi tarkemmin niitä tekijöitä, jotka vaikeuttavat internetin käyttämistä työssäsi.

### Tulevaisuusodotukset

(\* Tähdellä merkityt ovat pakollisia.)

**Mitä mahdollisuuksia näet internetin hyödyntämisellä omassa työssäsi tällä hetkellä? \***

(Esim. millaista lisäarvoa tai millaisia käyttötarkoituksia koet, että internetin käytöllä voisi olla työssäsi?)

**Arvioi, tuleeko internetin käyttäminen omassa nuorisotyössäsi... \***

(Nuorisotyöllä tarkoitetaan tässä kyselyssä nuorten kanssa tehtävää tai nuorille suunnattua työtä ja toimintaa.)

- Lisääntymään
- Väheneeseen
- Pysymään ennallaan

**Arvioi, tuleeko internetin käyttäminen nuorisotyössä organisaatiossasi... \***

- Lisääntymään
- Väheneeseen
- Pysymään ennallaan

**Miten haluaisit itse hyödyntää tai oman organisaatiosi hyödyntävän internetiä nuorisotyössä tulevaisuudessa? \***

**Haluatko esittää toiveita tai terveisiä Verkelle - Verkkonuorisotyön valtakunnalliselle kehittämiskeskukseksi? \***

(Esim. millaisia koulutuksia tai materiaaleja toivoisit Verken tuottavan internetin käytöstä nuorisotyössä.)

**Haluatko tilata Verken kuukausittain lähetettävän uutiskirjeen? \***

(Uutiskirjeessä saat ajankohtaista tietoa verkkonuorisotyöstä ja digitaalisesta pelitoiminnasta.)

- Kyllä, lisä sähköpostiosoite (sähköpostia käytetään uutiskirjeen lähettämiseen, emme luovuta tietoja kolmansille osapuolille)
- Ei
- Olen jo tilaaja

**Mikäli haluat osallistua arvontaan, kirjoita sähköpostiosoitteesi alle.**

Palkintona on 2 kpl Apple iPad mini 16 GB Wifi+4G -tablettia Retina-näytöllä (arvo n. 500,00 e). Sähköpostia käytetään alnoastaan arvonnassa, emme luovuta tietoja kolmansille osapuolille.

Sähköposti

**Olet nyt vastannut kyselyyn. Paina lopuksi vielä "Lähetä" -painiketta.**

**Tämä kysely on suunnattu nuorten parissa toimiville, joten et kuulu kyselymme kohderyhmään.**

Painamalla alla olevaa "Lähetä" -painiketta varmistat, ettei sinulle tule muistutusviestejä kyselyyn vastaamisesta. Kiitos kuitenkin mielenkiinnostasi!

Lisätietoa verkkonuorisotyöstä ja Verkestä - Verkkonuorisotyön valtakunnallisesta kehittämiskeskuksesta löydät osoitteesta [www.verke.org](http://www.verke.org).

